

RIKSDAGENS SKRIVELSE 28/2011 rd

Vilande förslag till beredskapslag samt vissa lagar som har samband med den

Ärende

Riksdagen har på det sätt som föreskrivs i 73 § i grundlagen vid 2010 års riksmöte beslutat godkänna förslaget till beredskapslag samt vissa lagar som har samband med den att vila till det första riksmöte som hålls efter följande riksdagsval.

Beredning i utskott

Försvarsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (FsUB 2/2011 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen gör en samlad bedömning av hur beredskapslagen ställer sig till grundlagens nya 23 § och väger in grundlagsutskottets synpunkter.

Nu församlade riksmöte har behandlat ärendet slutligt och med den majoritet som anges i 73 § i grundlagen antagit följande lagar:

Beredskapslag

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommit på det sätt som bestäms i 73 § i grundlagen, föreskrivs:

I AVDELNINGEN

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Lagens syfte, tillämpningsområde och allmänna principer

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att under undantagsförhållanden skydda befolkningen samt trygga

befolkningens försörjning och landets näringsliv, upprätthålla rättsordningen, de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna samt trygga rikets territoriella integritet och självständighet.

2 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om myndigheternas befogenheter under undantagsförhållanden. I lagen föreskrivs dessutom om myndigheternas förberedelser inför undantagsförhållanden.

3 §

Definition av undantagsförhållanden

Som *undantagsförhållanden* enligt denna lag anses

1) ett mot Finland riktat väpnat angrepp eller annat så allvarligt angrepp att det kan jämföras med ett väpnat angrepp och förhållandena omedelbart efter angreppet,

2) ett mot Finland riktat avsevärt hot om väpnat angrepp eller om annat så allvarligt angrepp att det kan jämföras med ett väpnat angrepp, om befogenheter enligt denna lag måste tas i bruk omedelbart för att avvärja verkningarna av hotet,

3) sådana synnerligen allvarliga händelser eller hot mot befolkningens försörjning eller mot grunderna för landets näringsliv som innebär en väsentlig risk för samhällets vitala funktioner,

4) en synnerligen allvarlig storolycka och förhållandena omedelbart efter den, samt

5) en pandemi som till sina verkningar kan jämföras med en synnerligen allvarlig storolycka.

4 §

Principer för utövande av befogenheter

Myndigheterna får endast bemyndigas att under undantagsförhållanden utöva sådana befogenheter som är nödvändiga för att syftet som nämns i 1 § ska kunna nås och som står i rätt proportion till detta syfte. Befogenheterna får utövas endast på ett sådant sätt som är nödvändigt för att syftet med lagen ska kunna nås och som står i rätt proportion till det mål som eftersträvas genom utövandet av befogenheterna.

Befogenheter enligt denna lag får utövas endast om situationen inte kan fås under kontroll med myndigheternas normala befogenheter.

5 §

Förhållande till internationella förpliktelser

Vid tillämpningen av denna lag ska iakttas de internationella förpliktelser som är bindande för Finland och allmänt erkända folkrättsliga regler.

Under undantagsförhållanden enligt 3 § 1 och 2 punkten ska konventionsstaterna i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS 8/1976) genom förmedling av Förenta nationernas generalsekretärare på det sätt som föreskrivs i artikel 4.3 i konventionen underrättas om att tillämpningen av II avdelningen i denna lag kommer att inledas respektive avslutas. Europarådets generalsekretärare ska under undantagsförhållanden enligt 3 § 1 och 2 punkten på det sätt som föreskrivs i artikel 15.3 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (FördrS 19/90) underrättas om att tillämpningen av II avdelningen i denna lag kommer att inledas respektive avslutas.

2 kap.

Beslut om ibruktagande av befogenheter

6 §

Förordning om ibruktagning av befogenheter

Om statsrådet i samverkan med republikens president konstaterar att undantagsförhållanden råder i landet, kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas att bestämmelserna i II avdelningen i denna lag ska börja tillämpas (*ibruktagningsförordning*). En sådan förordning kan utfärdas för viss tid, dock högst sex månader.

I ibruktagningsförordningen ska nämnas till vilken del befogenheter enligt denna lag får utövas samt befogenheternas geografiska tillämpningsområde, om de inte ska börja utövas i hela landet.

Ibruktagningsförordningen ska omedelbart föreläggas riksdagen. Riksdagen beslutar om förordningen får förbli i kraft eller om den ska upphävas helt eller delvis samt om den är i kraft

den föreskrivna tiden eller en kortare tid än vad som föreskrivits. Om förordningen inte har förelagts riksdagen inom en vecka efter det att den har givits, förfaller den.

När riksdagen har fattat ett beslut som avses i 3 mom., kan de bestämmelser som nämns i ibruktagningsförordningen börja tillämpas till den del riksdagen inte har beslutat att förordningen ska upphävas.

7 §

Förordning om ibruktagning av befogenheter i brådskande fall

Om det inte är möjligt att förfara enligt 6 § 3 och 4 mom. utan att avsevärt äventyra lagens syfte, kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas att bestämmelserna om befogenheter i II avdelningen kan tillämpas omedelbart.

En sådan förordning får utfärdas för högst tre månader, och den ska genast föreläggas riksdagen. Om förordningen inte har förelagts riksdagen inom en vecka efter det att den har givits, förfaller den. Förordningen ska upphävas helt eller delvis om riksdagen så beslutar.

8 §

Beslut om fortsatt utövning av befogenheter

Om undantagsförhållandena fortsätter, kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas att tillämpningen av bestämmelserna i II avdelningen ska fortsätta (*förlängningsförordning*). En sådan förordning kan utfärdas för viss tid, dock högst sex månader åt gången.

Förlängningsförordningen ska omedelbart föreläggas riksdagen. Riksdagen ska besluta om förordningen får förbli i kraft eller om den ska upphävas helt eller delvis.

9 §

Tillämpning av förlängningsförordning

När riksdagen har fattat ett beslut som avses i 8 § 2 mom. får de bestämmelser i denna lag som nämns i förlängningsförordningen tillämpas till den del riksdagen inte har beslutat att förordningen ska upphävas helt eller delvis.

Har riksdagen inte fattat beslut om förlängningsförordningen förrän tillämpningen av bestämmelserna enligt den gällande förordningen upphör, fastän förlängningsförordningen har förelagts riksdagen minst två veckor före nämnda tidpunkt, får alla de bestämmelser i denna lag vilka nämns i förlängningsförordningen tillämpas. När riksdagen har fattat beslut om förordningen gäller vad som föreskrivs i 1 mom.

10 §

Efterkontroll

Förordningar som statsrådet och ministerier utfärdat med stöd av II avdelningen ska genast föreläggas riksdagen. Riksdagen beslutar om de ska upphävas eller inte.

11 §

Upphörande av tillämpningen av befogenhetsbestämmelserna

När undantagsförhållandena är över ska den gällande ibruktagnings- eller förlängningsförordningen upphävas.

Om förutsättningar för tillämpning av någon bestämmelse i II avdelningen inte längre finns, ska ibruktagnings- eller förlängningsförordningen ändras på motsvarande sätt.

När en ibruktagnings- eller förlängningsförordning upphävs eller ändras enligt 1 eller 2 mom. ska samtidigt de med stöd av bestämmelserna i II avdelningen utfärdade förordningar upphävas som det inte längre finns förutsättningar för att tillämpa.

3 kap.

Förberedelser

12 §

Skyldighet att vidta förberedelser

Statsrådet, statliga förvaltningsmyndigheter, statens självständiga offentligrättsliga inrättningar, övriga statsmyndigheter och statliga af-färsverk samt kommunerna, samkommunerna och kommunernas övriga sammanslutningar ska genom beredskapsplaner och förberedelser för verksamhet under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder säkerställa att deras upp-gifter kan skötas så väl som möjligt också under undantagsförhållanden.

13 §

Ledning, övervakning och samordning av förberedelser

Förberedelserna leds och övervakas av stats-rådet samt av varje ministerium inom sitt an-svarsområde. Varje ministerium samordnar för-beredelserna inom sitt eget ansvarsområde. I frå-ga om statsrådets samordning av förberedelser-na föreskrivs särskilt.

II AVDELNINGEN

BEFOGENHETER UNDER UNDANTAGS-FÖRHÅLLANDEN

4 kap.

Tryggande av finansmarknaden och försäk-ringsverksamheten

14 §

Definitioner som gäller finansmarknaden

I detta kapitel avses med

1) *valutainlämning*

a) en fysisk person som har hemort i Finland,

b) en i Finland befintlig utländsk filial, samt
c) en offentlig- eller privaträttslig juridisk person som har hemort i Finland, dock inte fin-ska staten,

2) *valutautlämning* en sådan fysisk person el-ler sådan offentlig- eller privaträttslig juridisk person som inte har hemort i Finland samt fin-ska filialer utomlands,

3) *betalningsmedel* sedlar, mynt som allmänt används inom betalningsrörelse, elektroniska pengar, bankväxlar, checkar och andra betal-ningsanvisningar som kan jämföras med dem,

4) *utländska betalningsmedel* betalningsme-del i utländsk valuta eller betalningsmedel som inbegriper rätt till betalning i utländsk valuta,

5) *värdepapper* värdepapper enligt värdepap-persmarknadslagen (495/1989) och värdeandel-lar enligt lagen om värdeandelssystemet (826/1991) samt standardiserade derivatavtal enligt 1 kap. 2 § i lagen om handel med standar-diserade optioner och terminer (772/1988) och derivatavtal som kan jämföras med dessa,

6) *utländska värdepapper* värdepapper som emitterats av en valutautlämning och rättigheter som hänför sig till sådana värdepapper,

7) *fordringsbevis* skuldebrev, växlar, deposi-tionsbevis, bankböcker samt andra skriftliga för-bindelser som kan jämföras med dem.

Vid tillämpningen av detta kapitel betraktas Nordiska Investeringsbanken, Nordiska projekt-exportfonden och andra sådana internationella finansinstitut eller andra institut vars hemort är i Finland som valutautlämningar.

15 §

Åtgärder som gäller finansiella instrument och betalningsmedel

För tryggande av landets valutaserv samt statens betalningsberedskap under undantags-förhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten

1) får värdepapper, betalningsmedel och for-dringsbevis föras ut ur eller in i landet endast med tillstånd av Finlands Bank,

2) är en valutainlämning skyldig att mot er-sättning till Finlands Bank överlåta eller överfö-ra sådana utländska betalningsmedel, i finsk va-

luta utställda betalningsmedel i utlandet, utländska värdepapper samt tillgodohavanden hos en valutautlänning, som valutainlänningen äger eller innehar (*hemtagningsskyldighet*),

3) är endast med Finlands Banks tillstånd sådana transaktioner tillåtna som ändrar eller kan ändra beloppet eller arten av sådana utländska betalningsmedel, värdepapper eller tillgodohavanden hos en valutautlänning, som ägs eller innehas av en valutainlänning, samt sådana transaktioner mellan en valutainlänning och en valutautlänning som ändrar eller kan ändra beloppet eller arten av en valutainlänningens tillgångar eller skulder.

Hemtagning som avses i 1 mom. 2 punkten ska ske inom en genom förordning av statsrådet föreskriven tid från det att förordningen har trätt i kraft eller från det att den hemtagningsskyldige efter förordningens ikraftträdande i sin besittning eller med äganderätt har fått de betalningsmedel, värdepapper och tillgodohavanden som hemtagningen gäller. Hemtagning kan inte göras till en finsk banks filialkontor utomlands eller till en utländsk banks filialkontor i Finland.

För hemtagningsskyldigheten enligt 1 mom. 2 punkten ska ersättningen till hemtagaren betalas i finsk valuta. När ersättningen betalas ska den kurs iaktas som Finlands Bank vid överlåtelsetidpunkten tillämpar vid valutaväxling.

16 §

Undantag från utförseljörbudet, hemtagningsskyldigheten och förbudet mot valutatransaktioner med valutautlåningar

Finlands Bank kan bevilja ett utförseltillstånd, undantag från hemtagningsskyldigheten eller från förbudet att göra valutatransaktioner med en valutautlåning enligt 15 § 1 mom., om det är nödvändigt att

1) betala en utgift orsakad av import som under undantagsförhållanden är nödvändig för befolkningens försörjning och landets näringsliv,

2) till utlandet betala en nödvändig utgift hos ett offentligt samfund som grundar sig på lag, avtal eller förbindelse,

3) företa en nödvändig valutatransaktion som beror på tryggnad av ett i Finland verksamt företags betalningsberedskap eller som har andra särskilda orsaker,

4) betala en utgift orsakad av sådan produktion utomlands som är nödvändig för Finland under undantagsförhållanden,

5) betala en nödvändig utgift orsakad av åtgärder för bevarande av egendom utomlands i finsk ägo.

Finlands Bank kan bevilja ett i 15 § 1 mom. avsett tillstånd eller undantag också om det är nödvändigt för att kredit eller säkerhet ska kunna ges en valutautlåning eller avkrävas en valutautlåning eller för att utländska värdepapper eller tillgodohavanden ska kunna skaffas hos eller överlåtas till en valutautlåning.

17 §

Begränsning av mottagande av tillgångar, kreditgivning och placeringsverksamhet

För tryggnad av befolkningens försörjning, statens betalningsberedskap eller nödvändig ekonomisk verksamhet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten

1) får kreditinstitut och finansiella institut, försäkrings- och pensionsanstalter samt värdepappersföretag i sin utlåning ta ut ränta och annan ersättning så att räntesatsen eller ersättningen av annat slag inte överskrider eller underskrider det belopp som anges genom förordning av statsrådet,

2) får i 1 punkten avsedda sammanslutningar bevilja krediter och kreditborgen eller ingå med dem jämförbara förbindelser endast för de syften och de kredittagargrupper samt på sådana villkor och till sådana maximibelopp per kredittagare som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet,

3) ska, trots avtalsvillkor som gäller insättningar, medel som tagits emot på konton för kundmedel, medlemsplaceringar eller andra medel som ska återbetalas, genom förordning av statsrådet närmare bestämda villkor för belopp som kan tas ut, tidpunkten för uttagen och antalet uttag iaktas,

4) får kreditinstitut och finansiella institut, försäkrings- och pensionsanstalter samt värdepappersföretag och fondbolag utan hinder av vad som bestäms någon annanstans i lag inte, med undantag av placeringar som grundar sig på skyldigheten att hålla en minimireserv, placera i andra objekt, belopp av annat slag eller vid andra tidpunkter än vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

Om åtgärder enligt 1 mom. 4 punkten visar sig vara otillräckliga för att trygga statens betalningsberedskap, är de sammanslutningar som avses i punkten skyldiga att placera i skuldförbindelser utfärdade av staten i enlighet med vad som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Finlands Bank och Finansinspektionen svarar inom sina egna ansvarsområden för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 och 2 mom.

18 §

Användning av indexvillkor

För säkerställande av prisstabilitet är det under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten förbjudet att i ett avtal ta in indexvillkor eller andra bindningar och att använda i ett avtal redan intagna villkor av detta slag. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om indexvillkor och bindningar som under undantagsförhållanden är förbjudna.

Ett indexvillkor som strider mot en förordning som statsrådet utfärdat med stöd av 1 mom. är ogiltigt. Om ogiltigheten skulle leda till oskälighet, kan villkoret helt eller delvis beaktas eller avtalet på annat sätt jämkas enligt 36 § i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/1929).

19 §

Begränsning av värdepappersverksamhet

I syfte att under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten trygga statens betalningsberedskap, ekonomisk verksamhet som är

nödvändig med tanke på grunderna för landets näringsliv eller en störningsfri värdepappers- eller försäkringsmarknad

1) är det endast i enlighet med vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet tillåtet att emittera värdepapper i begränsad omfattning när det gäller sammanlagt penningvärde, art eller slag eller enbart i visst syfte,

2) får på börsen eller andra marknadsplatser idkas handel endast med sådana värdepapper om vilka bestäms närmare genom förordning av statsrådet,

3) får värdepappershandelns clearingverksamhet och värdepapperscentralens verksamhet bedrivas endast på sådant genom förordning av statsrådet föreskrivet sätt som inte äventyrar clearingsystemens eller värdeandelssystemens verksamhet eller orsakar allvarligt hot mot finansmarknadernas verksamhet eller investerarnas lagstadgade intressen,

4) kan endast genom förordning av statsrådet närmare reglerade fondlivförsäkringar beviljas.

Finansinspektionen svarar för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 mom.

20 §

Begränsning av betalningsrörelsen

För att betalningsrörelsen och med betalningsrörelsen sammanhängande clearingsystem ska kunna fungera utan störningar under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten får gireringar inte göras till större antal, till större eller mindre belopp eller till art eller slag på något annat sätt än vad som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. I stället för de tidsfrister som någon annanstans i lag uppställs för gireringar eller som annars är förpliktande tillämpas genom förordning av statsrådet föreskrivna längre tidsfrister.

Det är förbjudet att använda betalningssätt som kan utsättas för störningar. Bestämmelser om störningskänsliga betalningssätt utfärdas genom förordning av statsrådet.

Finlands Bank och Finansinspektionen svarar inom sina egna ansvarsområden för verkställig-

heten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 och 2 mom.

21 §

Undantag från soliditetskraven

I syfte att trygga en stabil verksamhet för finans- och försäkringsmarknaderna under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten tillämpas på kreditinstitut och värdepappersföretagen samt på försäkrings- och pensionsanstalterna ett genom förordning av statsrådet angivet lägre soliditetskrav än vad som föreskrivs i lag, om uppfyllandet av det lagstadgade soliditetskravet under undantagsförhållanden kan leda till väsentlig risk för nämnda sammanslutningars verksamhet.

Finansinspektionen svarar för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 mom.

22 §

Undantag från kraven på ersättningsfonder

I syfte att trygga en stabil verksamhet för finansmarknaderna under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten

1) kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas om undantag från den lagstadgade skyldigheten att göra inbetalningar till insättningsgarantifonden, ersättningsfonden för investerarskydd, registreringsfonden eller clearingfonden, om inbetalning till fonderna under undantagsförhållanden ska anses som en oskäligen ekonomisk börda för kreditinstitutet, värdepappersföretaget eller andra som hör till fonderna,

2) kan skyldigheten att inom utsatt tid betala ersättning med fondens medel skjutas upp på det sätt som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet, om det under undantagsförhållanden inte är möjligt att betala ersättningar inom utsatt tid.

Finansinspektionen svarar för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 mom.

23 §

Undantag som gäller konkurs, likvidation, bokföring och bokslut

I syfte att trygga en stabil verksamhet för finans- och försäkringsmarknaderna under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas om undantag i fråga om kreditinstitut och finansiella institut, värdepappersföretag, fondbolag, värdepappersbörsen, värdepapperscentralen och optionsföretag samt försäkrings- och pensionsanstalter när det gäller

1) förutsättningarna för konkurs och likvidation samt konkurs- och likvidationsförfarandet,

2) skyldigheten att utarbeta åtgärdsplaner för sanering av verksamhet eller andra saneringsplaner, kraven på sådana planers innehåll och andra förfaranden som ska följas vid saneringen,

3) kraven i fråga om bokföring av affärstransaktioner, värdering av tillgångar, tidpunkten för upprättande och registrering samt offentliggörande av bokslut samt kraven i fråga om uppgörande av delårsrapporter, tidpunkten för uppgörande och offentliggörande.

Genom förordning av statsrådet kan dessutom föreskrivas om undantag från kraven på att i koncernbokslut sammanställa dotterföretags, intresseföretags och samföretags bokslut.

Med stöd av 1 mom. 1 punkten kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas endast om sådana undantag som är nödvändiga för att förhindra att nämnda sammanslutningars verksamhet äventyras väsentligt.

Finansinspektionen svarar för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 och 2 mom.

24 §

Undantag från krav som gäller pensionsansvar och ansvarsskuld samt täckningen av dem

I syfte att trygga en stabil verksamhet för försäkringsmarknaderna under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas om undan-

tag från i lag föreskrivna krav som gäller beräkning eller täckning av pensionsansvar eller ansvarsskuld, om sådana undantag är nödvändiga för att förhindra att försäkrings- eller pensionsanstaltens verksamhet äventyras väsentligt.

Finansinspektionen svarar för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 mom.

25 §

Undantag från villkoren i liv- och skadeförsäkringsavtal

I syfte att trygga en stabil verksamhet för försäkringsmarknaderna, befolkningens försörjning eller grunderna för landets näringsliv under undantagsförhållanden

1) får försäkringsgivaren betala en försäkringsersättning eller annan förmån ur försäkringen till minskat belopp eller helt och hållet skjuta upp utbetalningen av förmånen,

2) får försäkringstagaren betala försäkringsavgifter till minskat belopp eller helt och hållet skjuta upp betalningen,

3) får försäkringsgivaren säga upp ett sådant försäkringsavtal som är nödvändigt med tanke på befolkningens försörjning eller kontinuiteten hos landets näringsliv endast på sådana grunder som kan anses godtagbara med beaktande av de särskilda risker som undantagsförhållanden orsakar försäkringsverksamheten och behovet av att skydda försäkringstagarna under undantagsförhållanden,

4) får varken försäkringsgivaren eller försäkringstagaren åberopa ett sådant villkor i försäkringsavtalet vars efterlevnad under undantagsförhållanden kan anses oskäligt med beaktande av försäkringsgivarens och försäkringstagarens ekonomiska situation, den försäkrades nödvändiga försörjning, försäkringstagarnas och de försäkrades jämbördiga bemötande eller andra omständigheter som undantagsförhållandena orsakat,

5) får försäkringsgivaren ta ut en tilläggsavgift fastställd enligt de grunder som Finansinspektionen bestämt för en försäkring som avses i 3 punkten och, om försäkringsgivarens rätt att

åberopa ett villkor i försäkringsavtalet begränsas, för en försäkring som avses i 4 punkten.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om

1) maximibeloppet av en i 1 mom. 1 punkten avsedd minskning, maximitiden för uppskov med betalning samt om betalning av bristande belopp samt ränta till den som är berättigad till beloppet,

2) sådan minskning av försäkringsavgift som avses i 1 mom. 2 punkten och om uppskov med betalning,

3) godtagbara uppsägningsgrunder som avses i 1 mom. 3 punkten,

4) i 1 mom. 4 punkten avsedda villkor i försäkringsavtalen beträffande vilka rätten att åberopa dem begränsas.

26 §

Förbud mot verksamhetsarrangemang och flyttning av hemort

Finansinspektionen kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten utöver vad som bestäms någon annanstans i lag förbjuda ett tillsynsobjekt att fusioneras, delas, byta hemort eller att överlåta affärsverksamheten, försäkringsbeståndet eller försäkringsverksamheten, om en sådan åtgärd allvarligt kan äventyra finans- eller försäkringsmarknadernas verksamhet eller befolkningens försörjning eller grunderna för landets näringsliv.

27 §

Utlåtande av Europeiska centralbanken

En ibruktagningsförordning som avser befogenheter enligt 15 eller 17 §, 19 § 1 mom. 3 punkten, 20 eller 21 § vilken gäller uppgifter som enligt fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen eller grundstadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken ankommer på Europeiska centralbankssystemet får utfärdas endast om Europeiska centralbanken och Finlands Bank såsom en del av Europeiska centralbankssystemet vid ut-

förande av Europeiska centralbankssystemets uppgifter inte har verksamhetsförmåga under undantagsförhållanden. Statsrådet ska innan förordningen utfärdas begära utlåtande av Europeiska centralbanken med iakttagande av skyndsamt förfarande.

5 kap.

Säkerställande av produktionen och distributionen av nyttigheter samt energiförsörjningen

28 §

Definitioner som gäller produktionen och distributionen av nyttigheter

I detta kapitel avses med

1) *gårdsbrukets primärproduktion* gårdsbruk och annan företagsverksamhet enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) samt skogsbruk, fiske och fiskodling,

2) *konsumtionsnyttigheter* i 1 kap. 3 § i konsumentskyddslagen (38/1978) avsedda varor och tjänster samt andra nyttigheter och förmåner,

3) *konsument* personer som avses i 1 kap. 4 § i konsumentskyddslagen,

4) *näringsidkare* en fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt saluför, säljer eller annars mot vederlag överlåter nyttigheter,

5) *reglering* införande av kvantitativa begränsningar för omsättningen av nyttigheter.

29 §

Övervaknings- och upplysningsskyldighet

För tryggnad av befolkningens försörjning under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten är en näringsidkare skyldig att på begäran underrätta arbets- och näringsministeriet, Konsumentverket, regionförvaltningsverket och en magistrat som med stöd av lagen om konsumentrådgivning (800/2008) ger konsumentrådgivning om situationen beträffande en sådan konsumtionsnyttighets efterfrågan och ut-

bud som omfattas av dagligvaruförsörjningen och som är av avsevärd betydelse för befolkningens försörjning och folkhälsan. Näringsidkaren ska dessutom, om detta är nödvändigt med tanke på prisövervakningen, i begärd omfattning uppges en nyttighets pris eller prissättningsgrund och förändringar i dem.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om upplysningsförfarandet samt bestäms de nyttigheter som upplysningsplikten gäller.

30 §

Inriktande av regleringen av flytande bränslen

För säkerställande av tillgången på flytande bränsle för ändamål som är nödvändiga med tanke på befolkningens försörjning, den militära försvarsberedskapen och ett fungerande samhälle under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten föreskrivs det genom förordning av statsrådet om de mängder med vilka konsumtionen av flytande bränsle måste minskas samt om hur minskningen fördelar sig mellan trafiken, jordbruket, energiproduktionen, industrin och uppvärmning.

31 §

Styrning och reglering av gårdsbrukets primärproduktion

För tryggnad av gårdsbrukets verksamhetsförutsättningar och livsmedelsförsörjningen under undantagsförhållanden får en näringsidkare med tanke på gårdsbrukets primärproduktion sälja eller annars överlåta genom förordning av statsrådet närmare bestämda gödselmedel, foder, bekämpningsmedel och läkemedel avsedda för medicinsk behandling av djur endast till sådana primärproducenter inom gårdsbruk som har inköpstillstånd enligt denna lag. Brännolja som i gårdsbruket används i primärproduktionen får under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten säljas eller annars överlåtas endast mot inköpstillstånd.

Om anskaffningen av en nyttinghet som används i primärproduktionen kräver inköpstillsånd enligt 1 mom., får primärproducenten använda en sådan nyttinghet endast för produktion som är nödvändig för att trygga livsmedelsproduktionen. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hurdan produktion som vid respektive tidpunkt anses nödvändig för tryggande av livsmedelsproduktionen.

Den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten beviljar inköpstillsånd. Vid dess beviljande beaktas särskilt primärproducentens tidigare produktionsmängder.

Jord- och skogsbruksministeriet beslutar om användningen av gödselmedel, bekämpningsmedel och brännolja för skogsbruk som bedrivs på områden i Forststyrelsens besittning.

32 §

Reglering av detaljhandeln

För tryggande av befolkningens försörjning under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten får en näringsidkare endast mot inköpstillsånd till en konsument överlåta sådana konsumtionsnyttigheter som är nödvändiga för befolkningens försörjning. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de konsumtionsnyttigheter som regleras och om förfarandet vid regleringen.

Styrningen och verkställigheten av regleringen ankommer på arbets- och näringsministeriet, regionförvaltningsverken och kommunerna. Kommunerna beviljar inköpstillsånd, svarar inom sina områden för administreringen av inköpstillsånd och informerar om inköpstillsåndsförfarandet.

33 §

Reglering av annan handel

För tryggande av samhällets vitala funktioner under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten ska en näringsidkare mot inköpstillsånd tillhandahålla andra näringsidkare och

offentliga samfund, genom förordning av statsrådet närmare bestämda, nyttingheter vilka näringsidkaren allmänt marknadsför till dem.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de nyttingheter som regleras och om förfarandet vid regleringen. Arbets- och näringsministeriet svarar för regleringen och övervakningen av regleringen i fråga om den handel som avses i denna paragraf. Närings-, trafik- och miljöcentralerna beviljar inom sitt verksamhetsområde inköpstillsånd som avses i 1 mom.

34 §

Reglering av industriproduktionen

För tryggande av produktion av nyttingheter som är nödvändig med tanke på samhällets vitala funktioner under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten får en näringsidkare endast på det sätt som föreskrivs genom förordning av statsrådet använda genom förordning av statsrådet närmare föreskrivna metaller, metalllegeringar, kemikalier, läkemedelsråvaror, elektronikkomponenter, jordbruksprodukter, varor som används av livsmedelsindustrin, råvaror och bränslen för energiproduktionen eller andra för industriproduktionen nödvändiga material eller nyttingheter.

Arbets- och näringsministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralerna svarar för regleringen och övervakningen av industriproduktionen.

35 §

Reglering av utrikeshandeln

För tryggande av hälsovård för befolkningen, en nödvändig industriproduktion och försvarsberedskapen under undantagsförhållanden får nyttingheter som regleras med stöd av denna lag föras ut ur landet endast med tillsånd av statsrådet. Genom förordning av statsrådet kan tillsåndsplikten begränsas till att gälla endast vissa reglerade nyttingheter.

Om det tillsåndsförfarande som avses i 1 mom. inte är en tillräcklig åtgärd för att trygga hälsovård för befolkningen, en nödvändig indu-

stripproduktion och försvarsberedskapen, får i 1 mom. avsedda reglerade nyttigheter inte föras ut ur landet (*utförsselförbud*). Genom förordning av statsrådet kan utförsselförbudet begränsas till att gälla endast vissa reglerade nyttigheter.

För tryggnad av hälsovård för befolkningen, en nödvändig industriproduktion och försvarsberedskapen eller för förhindrande av skada för eller marknadsstörningar på ett visst näringsområde under undantagsförhållanden får nyttigheter som regleras med stöd av denna lag föras in i landet endast med tillstånd av statsrådet. Genom förordning av statsrådet kan tillståndsplikten begränsas till att gälla endast vissa reglerade förnödenheter.

Om det tillståndsförfarande som avses i 3 mom. inte är en tillräcklig åtgärd för att trygga hälsovård för befolkningen, en nödvändig industriproduktion och försvarsberedskapen eller för att förhindra skada för eller marknadsstörningar på ett visst näringsområde, får i 3 mom. avsedda reglerade nyttigheter inte föras in i landet (*införsselförbud*). Genom förordning av statsrådet kan införsselförbudet begränsas till att gälla endast vissa reglerade nyttigheter.

36 §

Begränsning av elanvändningen

För tryggnad av ett fungerande samhälle under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan statsrådet genom sitt beslut begränsa eller helt och hållet förbjuda användningen av el för andra, genom förordning av statsrådet närmare föreskrivna, ändamål än sådana som är nödvändiga med tanke på försörjningsberedskapen.

Efterlevnaden av begränsningen eller förbudet övervakas i enlighet med arbets- och näringsministeriets anvisningar av Energimarknadsverket och nätinnehavare som avses i elmarknadslagen (386/1995).

37 §

Elförbrukningskvoter

För tryggnad av landets näringsliv eller befolkningens försörjning under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten får el användas endast upp till ett genom förordning av statsrådet bestämt procenttal av konsumtionen enligt elanvändarens normala årsförbrukning.

Nätinnehavaren fastställer förbrukningskvoten utifrån varje elavtal på basis av den mängd el som levererats det föregående kalenderåret. Om denna grund inte kan användas, fastställs förbrukningskvoten på basis av en motsvarande förbrukares normala förbrukning eller en tillförlitlig utredning. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om beräkning av förbrukningskvoterna.

38 §

Överskridningsavgift vid elförbrukning

För elförbrukning som överskrider förbrukningskvoten ska överskridningsavgift betalas till staten. Avgiftens storlek är per kilowattimme det av minutförsäljaren debiterade genomsnittliga konsumentpriset på elenergi multiplicerat med tre. Minutförsäljaren bestämmer månatligen överskridningsavgiftens storlek utifrån medeltalet av föregående kalendermånads konsumentpris på el.

I fråga om debitering av överskridningsavgift gäller vad som föreskrivs om debitering av skatter och avgifter. Överskridningsavgiften uppbärs av minutförsäljaren av el. Uppbörderna av överskridningsavgifter övervakas av närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna kan på ansökan bevilja tillstånd att utan överskridningsavgift köpa el utöver förbrukningskvoten för ändamål som är nödvändiga med tanke på befolkningens försörjning eller försvaret.

39 §

Elleveransavbrott

För trygghet av landets näringsliv, befolkningens försörjning eller försvarsberedskapen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan en nätinnehavare tillfälligt avbryta leveransen av el, om åtgärderna enligt denna lag för minskande av elförbrukningen inte minskar förbrukningen tillräckligt när det är fråga om att upprätthålla elnätets funktionsförmåga. Leveransen av el får dock inte utan tvingande skäl avbrytas hos elanvändare som är viktiga med tanke på upprätthållandet av försörjningsberedskapen.

Nätinnehavaren ska hålla avbrotten i elleveransen på varje område så kortvariga som möjligt och inrikta avbrotten på ett jämlikt sätt. Energimarknadsverket övervakar grunderna för elleveransavbrotten och en jämlik fördelning av dem.

På leveransavbrott som genomförts med stöd av denna lag tillämpas inte det som i elmarknadslagen föreskrivs om standardersättning på grund av avbrott i nättjänsten.

40 §

Begränsning av användningen av fjärrvärme

För trygghet av landets näringsliv, befolkningens försörjning eller försvarsberedskapen får fjärrvärme under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten tas ur distributionsnätet för uppvärmning av fastigheter endast i sådana mängder som föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet. Innetemperaturen i offentliga lokaler får inte genom uppvärmning höjas så att den överstiger ett gradtal som bestäms genom förordning av statsrådet. En säljare eller annan leverantör av fjärrvärme är skyldig att göra de regleringar som behövs och att förse regleranordningarna med sigill i andra lokaler än de som omfattas av hemfriden. Begränsning av användningen gäller inte sådan användning av fjärrvärme som är nödvändig för upprätthållandet av försörjningsberedskapen.

Efterlevnaden av begränsningarna övervakas av Energimarknadsverket och kommunerna.

41 §

Reglering av brännolja för uppvärmning

För trygghet av landets näringsliv, befolkningens försörjning eller försvarsberedskapen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten får lätt och tung brännolja levereras för uppvärmningsbruk endast till ett genom förordning av statsrådet bestämt procentbelopp av kundens normala årsförbrukning. Som årsförbrukning betraktas medelvärdet av förbrukningen under de två år som föregår det aktuella året. Medelvärdet uträknas av oljesäljaren. Om uppgifter som behövs för uträkningen inte finns att tillgå, uppskattas årsförbrukningen på basis av tillförlitlig utredning som fastighetsägaren lämnar.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan på ansökan bevilja tillstånd att överskrida kvoten, om det är nödvändigt för att garantera befolkningens hälsa eller säkerhet. Närmare bestämmelser om på vilka villkor kvoten får överskridas utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Varje kund ska anmäla sig till oljesäljarens kundregister samt utan dröjsmål lämna de uppgifter som är nödvändiga med tanke på verkställandet av regleringen och som oljesäljaren eller en försäljare i minutförsäljningsnätet begär.

Närmare bestämmelser om hur regleringen av brännolja för uppvärmning ska verkställas utfärdas genom förordning av statsrådet. Arbets- och näringsministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralerna svarar för övervakningen av regleringen.

42 §

Begränsning av användningen av naturgas

För trygghet av befolkningens försörjning under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten får naturgas tas ur distribu-

tionsrörssystemet endast för nödvändiga ändamål.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna bestämmer inom sina verksamhetsområden de ändamål för vilka naturgas får användas med stöd av 1 mom.

Efterlevnaden av begränsningen övervakas i enlighet med arbets- och näringsministeriets anvisningar av Energimarknadsverket och i naturgasmarknadslagen (508/2000) avsedda innehavare av naturgasnät samt av närings-, trafik- och miljöcentralerna inom deras verksamhetsområden.

43 §

Prisreglering

För säkerställande av att regleringen fungerar får priserna på nyttigheter som avses i 32, 36, 40 och 42 § inte höjas mer än vad som bestäms genom förordning av statsrådet.

44 §

Tryggande av vattentillgången

För tryggande av vattenförsörjningen i samhällena under undantagsförhållanden kan jord- och skogsbruksministeriet genom sitt beslut förplikta ett vattentjänstverk att leverera eller tillhandahålla vatten utanför sitt eget verksamhetsområde för tillgodoseende av utomstående behov av vatten samt genom sitt beslut ändra en rätt till vattentäkt som grundar sig på vattenlagen (587/2011) eller ett tillstånd som beviljats med stöd av den, om det är nödvändigt för säkerställande av en kommuns eller en större konsumentgrupps tillgång till vatten eller för tryggande av verksamheten i ett vattentjänstverk som annars är av betydelse ur allmän synpunkt eller av andra med dessa jämförbara vägande skäl.

45 §

Tryggande av virkes- och torvtillgången

För tryggande av landets näringsliv, energiförsörjningen och nödvändigt byggande under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan närings-, trafik- och miljöcentralen genom sitt beslut förplikta markägare, ägare av trävaror eller torv eller innehavare av avverkningsrätt eller torvtäktsrätt att överlåta virke, trävaror och torv till närings-, trafik- och miljöcentralen samt till försvarsmakten.

En skogscentral är på begäran skyldig att lämna behövlig handräckning till närings-, trafik- och miljöcentralen samt till försvarsmakten för fattande och verkställande av ett beslut enligt 1 mom.

6 kap.

Reglering av byggande och byggprodukter

46 §

Nödvändigt byggande

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten ombesörjs i första hand nödvändigt byggande.

Som *nödvändigt byggande* betraktas

- 1) försvarsmaktens projekt,
- 2) byggnadsarbeten som krävs för skyddande av befolkningen samt för dess försörjning och säkerhet,
- 3) brådskande byggnads- och reparationsarbeten inom trafik och kommunikationsförbindelser samt kommunalteknik,
- 4) byggnadsarbeten som krävs för energiförsörjningen,
- 5) byggnadsarbeten för industri som är viktig med tanke på försvaret, befolkningens försörjning eller försörjningsberedskapen,
- 6) arbeten som behövs för att slutföra halvfärdiga byggnadsarbeten eller för att lämna arbetet i en lämplig fas, samt
- 7) nödvändiga reparationsarbeten på byggnader och konstruktioner.

47 §

Tillstånd att inleda eller fortsätta byggande

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten får byggande inte inledas eller fortsättas, om inte byggprojektet utöver andra behövliga tillstånd eller beslut har beviljats inlednings- eller fortsättningstillstånd. Inlednings- eller fortsättningstillstånd ska beviljas, om inte något annat föranleds av säkerställandet av tillgången på arbetskraft, maskiner och byggnadsprodukter för nödvändigt byggande som avses i 46 §.

Inlednings- eller fortsättningstillstånd behövs inte för genomförande av försvarsmaktens byggprojekt. Inlednings- eller fortsättningstillstånd behövs inte heller för byggande av ett sådant tillfälligt skyddsrum som avses i 119 § 2 mom.

48 §

Tillstånd att köpa byggprodukter

För tryggnad av tillgången på byggprodukter för nödvändigt byggande under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten får en näringsidkare som säljer byggprodukter sälja eller annars överlåta byggprodukter endast mot inköpstillstånd. Inköpstillstånd behövs dock inte när produkter säljs eller annars överlåts till parti- eller detaljhandeln eller för genomförande av försvarsmaktens byggprojekt.

Genom förordning av statsrådet anges de byggprodukter som kan överlåtas endast mot inköpstillstånd.

49 §

Beviljande av inlednings- och fortsättningstillstånd samt inköpstillstånd

Kommunens byggnadsinspektör beviljar tillstånd att inleda och fortsätta byggprojekt. Närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar dock inlednings- och fortsättningstillstånd för regionalt betydande projekt och miljöministeriet för projekt som är betydande på riksnivå. Genom

förordning av statsrådet bestäms vilka projekt som är betydande regionalt eller på riksnivå.

Kommunens byggnadsinspektör beviljar tillstånd till inköp av byggprodukter.

Närmare bestämmelser om tillståndsförfarandet kan utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

50 §

Näringsidkares skyldighet att ge information

En näringsidkare som saluför byggprodukter som kan överlåtas endast mot inköpstillstånd är på begäran skyldig att underrätta kommunens byggnadsinspektör om mängden produkter i sin besittning och produkter som har överlåtits.

7 kap.

Reglering av bostadsbeståndets användning

51 §

Myndighet som reglerar bostadsbeståndet

Den kommun på vars område bostadsbeståndets användning regleras enligt 52 eller 53 § ger åtgärderna i uppdrag åt något av sina organ eller tillsätter ett särskilt organ för detta (*myndighet som reglerar bostadsbeståndet*).

52 §

Anmälan om hyresbostad

För underlättande av bostadssituationen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2 och 4 punkten är en bostads ägare skyldig att till myndigheten som reglerar bostadsbeståndet anmäla en uthyrningsbostad för att en hyresgäst ska kunna anvisas (*bostadsägarens anmälnings-skyldighet*).

Om myndigheten som reglerar bostadsbeståndet bedömer att bostadsägarens anmälningsskyldighet inte är en tillräcklig åtgärd för att få bostäder i användning, är ägaren av en bostad skyldig att anmäla lediga och strax lediga bostäder samt sådana övriga lokaler i sin ägo som lämpar

sig som bostäder till myndigheten som reglerar bostadsbeståndet för anvisande av hyresgäst (bostadsägarens utvidgade anmälningsskyldighet).

53 §

Inhysning

Om myndigheten som reglerar bostadsbeståndet bedömer att bostadsägarens utvidgade anmälningsskyldighet inte är en tillräcklig åtgärd för att få bostäder i användning, är en sådan innehavare av en bostad som besitter flera än ett rum per medlem av hushållet, köket oräknat, skyldig att anmäla överlopps rum till myndigheten som reglerar bostadsbeståndet för anvisande av hyresgäst (*inhysning*).

54 §

Förfarandet vid uthyrning av bostad och inhysning

Om myndigheten som reglerar bostadsbeståndet inte inom 14 dagar från anmälan enligt 52 § har anvisat hyresgäster till bostaden, får bostadsägaren hyra ut den till en person som ägaren anser vara lämplig.

Myndigheten som reglerar bostadsbeståndet ska i första hand anvisa hyreslokaliteterna för sådana bostadsbehövande vars behov av bostad är störst. Bostadsinnehavarens förslag ska om möjligt beaktas.

När myndigheten som reglerar bostadsbeståndet anvisar en boende till bostaden i enlighet med 53 § upprättar den hyresavtalet mellan parterna. Om parterna inte kan enas om hyresavtalets villkor, bestämmer nämnda myndighet om dem. Hyran ska bestämmas enligt skälig gängse hyra på orten.

55 §

Begränsning av hyreshöjning och av uppsägning av hyresavtal

För underlättande av bostadssituationen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2 och 4 punkten får hyran för en bostadslägenhet inte höjas mer än vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

För underlättande av bostadssituationen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2 och 4 punkten får hyresvärden inte säga upp ett hyresavtal som gäller en bostadslägenhet, om inte hyresvärden behöver bostaden för eget, familjemedlemmars eller andra närståendes bruk såsom bostad eller om inte det finns andra särskilt vägande skäl för uppsägning.

8 kap.

Ändringar i anslutning till social trygghet

56 §

Ändringar av lagstadgade försäkringar och förmåner

För tryggande av befolkningens försörjning och statens betalningsberedskap under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan utbetalningen av förmåner eller rehabiliteringspenning som erläggs med stöd av bestämmelserna om arbetspension, folkpension, sjuk-, olycksfalls-, patient- eller trafikförsäkring samt inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning, grunddagpenning, altemneringsersättning eller vuxenutbildningsstöd eller motsvarande andra förmåner avbrytas för högst tre månader eller uppskjutas med högst tre månader.

I det syfte som avses i 1 mom. kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten förmåner eller rehabiliteringspenning som erläggs med stöd av bestämmelserna om arbetspension, folkpension, sjuk-, olycksfalls-, patient- eller trafikförsäkring samt inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning, grunddagpenning, altemneringsersättning eller vuxenutbildnings-

stöd eller motsvarande andra förmåner betalas för högst tre månader minskade med högst 50 procent. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om minskningens storlek och utbetalningsperioden för minskade förmåner samt om varaktigheten av avbrott i eller uppskjutande av betalning som avses i 1 mom.

De pensioner som avses i 1 mom. utbetalas, oavsett om betalningsbeloppet minskas eller betalningen avbryts eller uppskjuts, alltid till ett så stort belopp att de pensioner förmånstagaren lyfter sammanlagt uppgår till ett belopp som motsvarar minst full folkpension enligt folkpensionslagen (568/2007).

57 §

Ändringar av socialbidrag

För tryggnad av befolkningens försörjning och statens betalningsberedskap under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan utbetalningen av moderskapsunderstöd, bidrag för kostnader vid internationell adoption, underhållsstöd, barnbidrag, stöd för hemvård av barn, stöd för privat vård av barn, bostadsbidrag, arbetsmarknadsstöd, studiepenning, bostadstillägg, militärunderstöd, ersättning för skada ådragen i militärtjänst, rehabiliteringsförmån, särskilt stöd till invandrare eller motsvarande annan förmån samt utkomststöd avbrytas för högst tre månader eller uppskjutas med högst tre månader.

I det syfte som avses i 1 mom. kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten moderskapsunderstöd, bidrag för kostnader vid internationell adoption, underhållsstöd, barnbidrag, stöd för hemvård av barn, stöd för privat vård av barn, bostadsbidrag, arbetsmarknadsstöd, studiepenning, bostadstillägg, militärunderstöd, ersättning för skada ådragen i militärtjänst, rehabiliteringsförmån, särskilt stöd till invandrare eller motsvarande annan förmån samt utkomststöd betalas för högst tre månader mins-

kade med högst 50 procent. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om minskningens storlek och utbetalningsperioden för minskade förmåner samt om varaktigheten av avbrott i eller uppskjutande av betalning som avses i 1 mom.

58 §

Utbetalning av förmåner

Till förmånstagare enligt 56 och 57 § betalas under den tid förmånen är nedsatt eller utbetalningen av den avbrutits eller skjutits upp utkomststöd till ett sådant belopp att det sammanräknat med personens eller familjens övriga inkomster ger ett disponibelt belopp som motsvarar minst utkomststödet grunddel och täcker de nödvändiga utgifterna för boende samt hälso- och sjukvård.

Bestämmelser om hur utbetalningen av förmånerna ska ordnas utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

59 §

Befrielse från påföljder för försenad betalning

Under undantagsförhållanden befrias en fysisk person som är gäldenär från skyldigheten att betala dröjsmålsränta och från andra påföljder på grund av dröjsmål med betalning, om dröjsmålet till väsentlig del har berott på betalningssvårigheter till följd av

1) i 56 och 57 § avsedda ändringar av lagstadgad försäkring, förmåner eller socialbidrag,

2) i 90 § avsett uppskjutande av utbetalning,

3) deltagande under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten i repetitionsövning, extra tjänstgöring eller tjänstgöring under mobilisering enligt värnpliktslagen (1438/2007).

Befrielse från påföljder av försenad betalning gäller inte löne- eller underhållsbidragsskuld.

9 kap.

Tryggande av elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet och tillgången till posttjänster

60 §

Åtgärder som avser kommunikationsnät och kommunikationstjänster

För att trygga de elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet och avvärja datasäkerhetshot mot dem kan kommunikationsministeriet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten ålägga ett i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) avsett teleföretag att

1) producera nät- och kommunikationstjänster samt att ge myndigheterna en lägesbild av användningen av nät- och kommunikationstjänster,

2) underhålla eller bygga eller låta bli att bygga kommunikationsnät,

3) till myndigheter eller andra teleföretag överlåta nyttjanderätt till sådan egendom som avses i 4 kap. i kommunikationsmarknadslagen; ministeriet kan också upphäva en sådan skyldighet att överlåta nyttjanderätt som ålagts ett teleföretag med stöd av kommunikationsmarknadslagen,

4) ordna sina internationella nät- och kommunikationstjänstförbindelser på det sätt som kommunikationsministeriet närmare bestämmer,

5) avtala om nationell eller internationell roaming på det sätt som kommunikationsministeriet bestämmer,

6) koppla samman ett kommunikationsnät med ett annat eller att upplösa en sammankoppling,

7) för viss tid eller tills vidare stänga nät- eller kommunikationstjänstförbindelser till ett visst land eller till internationella nät- eller kommunikationstjänstförbindelser,

8) driva system och tillhandahålla tjänster från vissa platser.

Kommunikationsministeriet kan under undantagsförhållanden dessutom besluta om företräde i de allmänna kommunikationsnäten för

kommunikation som är nödvändig med tanke på samhällets vitala funktioner. Beslutet kan avse endast sådana kommunikationsnät där det är tekniskt möjligt att ordna företräde för kommunikation.

61 §

Åtgärder som avser radiofrekvenser

För att trygga de elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet och för att säkerställa en störningsfri kommunikation som är nödvändig för att trygga det militära försvaret av Finland och landets territoriella integritet och upprätthålla allmän ordning och säkerhet kan kommunikationsministeriet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten bemyndiga Kommunikationsverket att

1) ändra villkoren för radiotillstånd som avses i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar (1015/2001),

2) återkalla radiotillstånd,

3) avbryta beviljandet av radiotillstånd,

4) förbjuda användning av radiosändare eller radiosystem som avses i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar eller begränsa deras användning på annat sätt.

62 §

Åtgärder i anslutning till dataskydd

För att trygga de elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet och avvärja datasäkerhetshot mot dem kan kommunikationsministeriet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten ålägga i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) avsedda teleföretag, tillhandahållare av mervärdestjänster eller andra än statsförvaltningens sammanslutningsabonnenter eller personer som handlar för deras räkning att

1) tillfälligt förhindra sändande, förmedling eller mottagande av e-postmeddelanden, text-

meddelanden och andra motsvarande meddelanden eller av filer över fildelningsnät,

2) kryptera eller inte kryptera sina nät- eller kommunikationstjänster,

3) vidta andra motsvarande åtgärder som är nödvändiga för att avvärja kränkningar av dataskyddet och undanröja störningar riktade mot dataskyddet.

63 §

Allmän överlåtelseskyldighet i fråga om nyttjanderätten till datasystem

För tryggnad av de elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet kan kommunikationsministeriet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten ålägga en enskild person eller en sammanslutning som inte hör till statsförvaltningen att till myndigheter eller av dem namngivna instanser överlåta nyttjanderätten till program, terminalutrustning, datasystem, radiosändare, reservkraftaggregat eller delar eller tilläggsutrustning till dem, om överlåtelsen är nödvändig för att säkerställa funktionsdugligheten hos de nät- och kommunikationstjänster som anlitas för att upprätthålla samhällets vitala funktioner.

64 §

Åtgärder som avser postverksamhet

För tryggnad av tillgången till posttjänster och samhällets vitala funktioner kan kommunikationsministeriet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten ålägga i postlagen (415/2011) avsedda postföretag eller andra företag som utövar motsvarande verksamhet att

1) producera samhällsomfattande posttjänster och att ge myndigheterna en lägesbild av användningen och produktionen av posttjänster,

2) ordna internationell posttrafik på det sätt som kommunikationsministeriet närmare bestämmer,

3) samarbeta med andra postföretag eller andra företag som utövar motsvarande verksamhet

på det sätt som kommunikationsministeriet närmare bestämmer,

4) tillhandahålla samhällsomfattande posttjänster på ett sätt som avviker från bestämmelserna i postlagen på det sätt som kommunikationsministeriet närmare bestämmer,

5) driva system och tillhandahålla tjänster från vissa platser.

Kommunikationsministeriet kan under undantagsförhållanden dessutom besluta om företräde vid tillhandahållande av posttjänster för brevframsändelser och postpaket som är nödvändiga med tanke på samhällets vitala funktioner.

65 §

Tekniska föreskrifter som gäller elektronisk kommunikation och postverksamhet

För tryggnad av de elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet och tillgången till posttjänster kan Kommunikationsverket meddela föreskrifter som gäller det tekniska genomförandet av rättigheter och skyldigheter som avses i 60—64 §.

66 §

Beredskapsenheten för datasystemsbranschen samt dess uppgifter

För att trygga de elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet, avvärja datasäkerhetshot mot dem och trygga samhällets vitala funktioner kan arbets- och näringsministeriet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten på förslag från kommunikationsministeriet inrätta regionala beredskapsenheter för datasystemsbranschen vid närings-, trafik- och miljöcentralerna. Beredskapsenheterna för datasystemsbranschen leds och övervakas av Kommunikationsverket.

Beredskapsenheterna för datasystembranschen har till uppgift att

1) upprätthålla kontakten med länens ledningscentraler eller delar av dem, försvarsmaktens regionala organisation och andra regionala

myndigheter samt regionens företag och sammanslutningar,

2) på regional nivå samordna verkställigheten av de föreskrifter och beslut som Kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket utfärdat med stöd av denna lag,

3) på regional nivå sammanställa och upprätthålla en lägesbild av de omständigheter som inverkar på utbudet och användningen av nät- och kommunikationstjänster, och

4) informera om de förändringar som inträffar i utbudet eller användningen av nät- och kommunikationstjänster.

10 kap.

Tryggande av transporter och reglering av flytande bränslen

67 §

Reglering av flytande bränslen i trafiken

För säkerställande av tillgången på flytande bränslen för syften som är nödvändiga med tanke på försvaret, befolkningens försörjning och landets näringsliv under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten föreskrivs genom förordning av Kommunikationsministeriet om hur den totala inbesparingen av flytande trafikbränslen enligt 30 § ska fördelas mellan väg-, järnvägs-, sjö- och lufttrafiken.

68 §

Reglering av flytande vägtrafikbränslen

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten får flytande bränslen för vägtrafiken säljas eller överlätas endast mot användnings- eller inköpstillstånd på det sätt som bestäms i detta kapitel.

Bestämmelser om tiden för reglering av flytande bränslen för vägtrafiken utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av Kommunikationsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om sparmålen beträffande försäljningen av bränsle till olika konsumentgrupper

och om den maximala mängden bränsle som säljs till konsumenterna.

69 §

Regleringsmyndigheter för flytande vägtrafikbränslen

Regleringsmyndigheter för flytande vägtrafikbränslen är Kommunikationsministeriet samt de trafikbränsleenheter som inrättas vid närings-, trafik- och miljöcentraler med ansvarsområdet trafik (*närings-, trafik- och miljöcentral som har hand om trafikuppgifter*) och vid polisinsrättningar. Trafikbränsleenheterna arbetar under Kommunikationsministeriets ledning och tillsyn.

Närmare bestämmelser om inrättandet av och organisationen, arbetsfördelningen och uppgifterna i trafikbränsleenheterna utfärdas genom förordning av statsrådet.

70 §

Användningstillstånd för flytande bränsle

Användningstillstånd för flytande bränsle kan beviljas

1) statliga myndigheter, statliga affärsverk samt kommunala myndigheter för de motorfordon som de äger eller har i sin besittning eller användning, och

2) trafikidkare som idkar sådan trafik som är nödvändig för tryggande av verksamhetsförutsättningarna för landets näringsliv och företag eller sammanslutningar som idkar annan verksamhet som är nödvändig för tryggande av verksamhetsförutsättningarna för landets näringsliv, för de motorfordon som de äger eller har i sin besittning.

Statliga myndigheter och statliga affärsverk beviljas användningstillstånd av Kommunikationsministeriet. Trafikbränsleenheten vid närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar användningstillstånd till kommunala myndigheter samt till trafikidkare och andra företag eller sammanslutningar.

Motorfordon som avses i 1 mom. 2 punkten ska antecknas i närings-, trafik- och miljöcentralens förteckning över reservering av fordon för undantagsförhållanden.

71 §

Inköpstillstånd för flytande bränsle

Bränsle får säljas till andra ägare eller innehavare av motorfordon än sådana som avses i 70 § endast om de har ett inköpstillstånd för flytande bränsle.

Polisinrättningens trafikbränsleenhet beviljar ägare eller innehavare av i 1 mom. avsedda, i fordonsregistret införda motorfordon, inköpstillstånd för bränsle vilka berättigar tillståndsinnehavaren att under en viss period köpa den mängd bränsle som anges i tillståndet. Tillstånd att köpa flytande bränsle för ett motorfordon som är infört i ett utländskt register och vars innehavare inte har hemkommun i Finland kan beviljas av trafikbränsleenheten vid den polisinrättning till vilken ansökan lämnats.

Polisinrättningens trafikbränsleenhet kan på ansökan bevilja tillstånd att köpa extra bränsle. Ansökan riktas till trafikbränsleenheten vid den polisinrättning till vars verksamhetsområde sökandens hemkommun hör. Den som innehar ett motorfordon som är infört i ett utländskt register och som inte har hemkommun i Finland kan rikta sin ansökan till vilken trafikbränsleenhet som helst. Tillstånd att köpa extra bränsle kan beviljas, om det behövs för att trygga sökandens eller familjemedlemmarnas försörjning eller för att sökanden eller en familjemedlem ska kunna företa en för dem viktig resa eller av andra motsvarande för sökanden särskilt viktiga orsaker. Närmare bestämmelser om grunderna för beviljande av tillstånd att köpa extra bränsle kan utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

72 §

Begränsande av verksamheten vid bränsleförsäljningsställen

Vid reglering av försäljning eller annan distribution på det sätt som avses i 70 och 71 § får flytande bränslen inte levereras till sådana försäljnings- och distributionsställen där inköpen inte kan övervakas. Närmare bestämmelser om detta slag av försäljnings- och distributionsställen utfärdas genom förordning av statsrådet.

73 §

Övriga uppgifter för regleringsmyndigheterna för flytande vägtrafikbränslen

Utöver vad som föreskrivs i 70 § har kommunikationsministeriet till uppgift att

1) leda och övervaka regleringen av flytande bränslen för motorfordon som används i vägtrafik,

2) informera i hela landet om regleringen.

Utöver vad som föreskrivs i 70 § har trafikbränsleenheten vid närings-, trafik- och miljöcentralen till uppgift att

1) verkställa regleringen inom sitt verksamhetsområde,

2) leda och övervaka verksamheten vid polisinrättningarnas trafikbränsleenheter,

3) informera om regleringen inom sitt verksamhetsområde,

4) övervaka regleringen inom sitt verksamhetsområde.

74 §

Vägtransportmyndigheterna

I detta kapitel avsedda vägtransportmyndigheter är kommunikationsministeriet och de närings-, trafik- och miljöcentraler som har hand om trafikuppgifter. Vägtransporterna leds och övervakas under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten av kommunikationsministeriet på riksplanet och av de närings-, trafik- och miljöcentraler som har hand om trafikuppgifter, inom sitt verksamhetsområde. De kan

också begränsa vägtransporter så som föreskrivs i 75 §.

De närings-, trafik- och miljöcentraler som har hand om trafikuppgifter kan under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten inrätta transportledningsenheter, vilka arbetar under kommunikationsministeriets ledning och tillsyn.

75 §

Vägtransporter och styrning av dem under undantagsförhållanden

Vägtransporterna ska under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten skötas så att de transporter säkerställs som är nödvändiga med tanke på ett fungerande samhälle och den militära försvarsberedskapen samt skyddandet av befolkningen och tryggheten av dess säkerhet och försörjning.

För säkerställande av transporter som är nödvändiga för ett fungerande samhälle och den militära försvarsberedskapen samt skyddandet av befolkningen och tryggheten av dess säkerhet och försörjning under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan vägtransportmyndigheten styra användningen av transportmateriel i tillståndspliktig trafik och begränsa tillståndspliktig trafik med beaktande av samhällets behov av transporter och andra faktorer som inverkar på begränsandet av trafiken. Transporter ska begränsas så jämnt som möjligt med beaktande av trafikidkarnas och deras kunders behov.

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 och 5 punkten kan vägtransportmyndigheterna för trygghet av den allmänna trafiken ändra tidtabeller och ruttor för tillståndspliktig persontrafik samt styra materielen för kollektivtrafik på det sätt som situationen kräver.

76 §

Begränsning av vägtrafiken

Polisen kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten på vägtransportmyn-

dighetens begäran för trygghet av transporter som avses i 75 § 1 mom. begränsa annan motorfordonstrafik eller förbjuda den i sin helhet för viss tid på vägar eller områden som vägtransportmyndigheten bestämmer.

En trafikeringsbegränsning eller ett trafikeringsförbud får inte hindra någon från att färdas till sin stadigvarande bostad.

77 §

Trafikidkares samt motorfordonsägares och motorfordonsinnehavares skyldigheter

Varje trafikidkare som idkar tillståndspliktig trafik och ägare eller innehavare av ett motorfordon registrerat för privat bruk är under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten skyldig att utföra av vägtransportmyndigheten förordnade transporter, om trafikbehovet nödvändigtvis kräver det.

78 §

Skyldighet att överlåta nyttjanderätten till motorfordon

Varje ägare eller innehavare av ett motorfordon är skyldig att under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten, när det krävs för skötseln av transporter som är nödvändiga för försvaret, befolkningsskyddet eller den allmänna ordningen och säkerheten eller med tanke på ett fungerande samhälle, överlåta nyttjanderätten till det motorfordon som denne äger eller innehar till vägtransportmyndigheten.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid överlåtelse av nyttjanderätten till motorfordon utfärdas genom förordning av statsrådet.

79 §

Trygghet av sjötransporter

Trafikverket leder och övervakar sjötransporter under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten. Genom beslut av Trafikverket kan för genomförande av sjötransporter som är nödvändiga med tanke på försvaret eller samhäl-

lets vitala funktioner, under undantagsförhållanden som avses i nämnda punkter, tillfälliga avvikelser göras från gällande bestämmelser och föreskrifter som avser

- 1) öppnande eller stängande av farleder,
- 2) isbrytning, farledsfartygstjänster och skärgårdens förbindelsefartygstrafik,
- 3) anlitande och ordnande av lotsningstjänster,
- 4) styrningen av sjötrafiken.

Trafikverket ska innan ett beslut enligt 1 mom. fattas höra de behöriga militära myndigheterna och gränsbevakningsväsendet. Vid behov ska Trafikverket innan beslutet fattas höra också den behöriga polismyndigheten. Innan Trafikverket fattar beslut om tjänster som avses i 1 mom. 3 punkten i denna paragraf ska det också höra Trafiksäkerhetsverket. Om frågan av särskilda skäl måste avgöras utan dröjsmål, kan Trafikverket fatta beslutet utan hörande. Verket ska dock omedelbart underrätta nämnda myndigheter om beslutet.

Beslut om stängning av hamnar under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten fattas av statsrådet. Trafiksäkerhetsverket kan för slutförande av sjötransporter som är nödvändiga med tanke på försvaret eller samhällets vitala funktioner dessutom bestämma om placeringen av hamnarnas stuveriutrustning samt tillfälligt, för högst en månad åt gången, förordna stuveripersonal att arbeta i en annan hamn än den som utgör den ordinarie arbetsplatsen. Staten svarar för de resekostnader och skäligen levnadskostnader som förflyttningen orsakar stuveripersonalen.

Kommunikationsministeriet kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten för tryggnad av för samhället livsviktiga sjötransporter förbjuda Trafiksäkerhetsverket att för en tid av högst sex månader åt gången avföra ett fartyg ur Finlands fartygsregister.

80 §

Reglering av bränslen för sjöfarten och annan sjötrafik

Trafiksäkerhetsverket kan för tryggnad av sjötransporter som är nödvändiga med tanke på försvaret eller samhällets vitala funktioner under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten begränsa enskilda personers och företags samt rederiföretags eller rederiinrättningars rätt att köpa flytande bränsle genom att föreskriva kvantitativa inköpskvoter som inte får överskridas under en viss period. Trafiksäkerhetsverket kan dock bevilja tillstånd att överskrida en kvot, om det är nödvändigt för att trygga verksamheten hos ett företag eller en inrättning som sköter transporter som är viktiga med tanke på försvaret eller samhällets vitala funktioner eller om det finns någon annan vägnad orsak med tanke på ordnandet av sjötransporter under undantagsförhållanden.

81 §

Tryggnad av lufttransporter

Trafiksäkerhetsverket leder och övervakar under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten lufttransporter och lufttrafik i samarbete med flygvapnet.

Trafiksäkerhetsverket kan i syfte att trygga ett fungerande samhälle och den militära försvarsberedskapen

- 1) förbjuda civil luftfart eller begränsa den inom hela landet eller en del av landet,
- 2) besluta närmare om användningen av flygplatserna och om användningsbegränsningar.

Trafiksäkerhetsverket ska innan ett beslut enligt 2 mom. fattas höra den militära myndighet som saken gäller. Om frågan av särskilda skäl måste avgöras utan dröjsmål, kan Trafiksäkerhetsverket fatta beslutet utan hörande. Verket ska dock omedelbart underrätta den militära myndigheten om beslutet.

Genom förordning av statsrådet kan det utfärdas bestämmelser om förvaltningen av flygplatserna och ordnandet av deras verksamhet under

undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten.

82 §

Reglering av flytande bränslen för flygtrafiken samt av reservdelar och förnödenheter

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan Trafiksäkerhetsverket för tryggnad av lufttransporterna reglera den flygpetroleum och flygbensin som används i lufttransporter. Regleringen omfattar inte de luftfartyg som staten äger eller har tagit i sitt bruk eller av staten beställda flyg, om inte något annat föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Trafiksäkerhetsverket beslutar månatligen på förhand om lufttrafikföretagens kvoter av flygpetroleum och flygbensin utifrån den av sökanden angivna mängden av i Finland köpt bränsle under motsvarande period det föregående året. Om lufttrafikföretagets verksamhet har förändrats avsevärt i jämförelse med det föregående året, bestäms kvoten så att den svarar mot kvoten för ett lufttrafikföretag med motsvarande verksamhet och motsvarande antal luftfarkoster.

Trafiksäkerhetsverket kan av grundad anledning ge tillstånd till att överskrida kvoten eller överföra den till ett annat lufttrafikföretag helt eller delvis. Trafiksäkerhetsverket kan dessutom av grundad anledning tillåta att bränsle distribueras för enstaka flyg.

Om i 1 mom. avsedd reglering av flytande bränsle har inletts, får ett lufttrafikföretag endast med inköpstillstånd som beviljats av Trafiksäkerhetsverket skaffa sådana reservdelar och förnödenheter som behövs för ordnande av lufttransporter. Inköpstillstånd beviljas om det behövs för tryggnad av transporter som är viktiga med tanke på försvaret eller samhällets vitala funktioner eller om det finns andra vägande skäl med tanke på ordnandet av lufttransporter under undantagsförhållanden.

83 §

Ordande av järnvägstransporter under undantagsförhållanden

Järnvägstransporter ska under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten ordnas så att de transporter säkerställs som är nödvändiga med tanke på försvaret, ett fungerande samhälle samt befolkningens säkerhet och försörjning, och att andra för samhället behövliga transporter sköts.

Kommunikationsministeriet kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten för tryggnad av järnvägstransporter som är viktiga för ett fungerande samhälle och den militära försvarsberedskapen genom sitt beslut begränsa ett järnvägsföretags övriga verksamhet och ålägga järnvägsföretaget att sköta transporter som är nödvändiga för ett fungerande samhälle eller landets näringsliv.

Trafikverket kan ändra ett beslut enligt järnvägsstatistikstiftningen om beviljande av bankapacitet, om en omorganisering av järnvägstransporterna nödvändigtvis kräver det.

84 §

Brådskanie evakueringstransporter

Kommunikationsministeriet kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4 och 5 punkten ålägga trafikidkare som idkar tillståndspliktig trafik, järnvägsföretag, innehavare av tillstånd till eller godkännande för luftfartsverksamhet och finska rederier att sköta sådana evakueringstransporter av människor och egendom som är nödvändiga på grund av undantagsförhållandena.

Transporterna ska skötas utan obefogat dröjsmål.

85 §

Kommunikationsministeriets behörighet att bestämma om transporter

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan kommunikationsministeriet

för säkerställande av transporter som är nödvändiga med tanke på tryggheten av försvaret, befolkningsskyddet och ett fungerande samhälle samt samhällets vitala funktioner ge myndigheterna föreskrifter om samarbete mellan olika transportformer för utförandet av en eller flera specificerade transporter. Ministeriet kan också genom sitt beslut ålägga trafikidkare som idkar tillståndspliktig trafik, järnvägsföretag, innehavare av tillstånd till eller godkännande för luftfartsverksamhet och finska rederier att sköta en transport på det sätt som specificeras i beslutet, om transporten inte kan genomföras på annat sätt.

11 kap.

Tryggheten av social- och hälsovården

86 §

Social- och hälsovårdsenheternas verksamhet

För tryggheten av befolkningens social- och hälsovård under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4 och 5 punkten kan social- och hälsovårdsministeriet och inom sitt verksamhetsområde regionförvaltningsverket ålägga en verksamhetsenhet för social- och hälsovården att

- 1) utvidga eller lägga om sin verksamhet,
- 2) helt eller delvis flytta verksamheten från verksamhetsdistriktet eller verksamhetsorten till någon annan ort eller att ordna verksamhet också utanför sitt distrikt,
- 3) placera personer i behov av vård eller omvårdnad i sin verksamhetsenhet oberoende av vad som har bestämts, föreskrivits eller avtalats,
- 4) ställa en verksamhetsenhet eller en del av den till statliga myndigheters förfogande.

87 §

Annan styrning av hälsovården

För tryggheten av befolkningens hälsovård under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4

och 5 punkten kan social- och hälsovårdsministeriet genom sitt beslut ålägga en läkemedelsfabrik, en läkemedelspartiaffär, en person med rätt att bedriva apoteksverksamhet samt sådana sammanlutningar och enskilda näringsidkare som levererar hälsovårdsförnödenheter eller tillhandahåller hälsovårdstjänster eller annars är verksamma inom hälsovårdsområdet att

- 1) utvidga eller lägga om sin verksamhet,
- 2) helt eller delvis flytta verksamheten från verksamhetsdistriktet eller verksamhetsorten till någon annan ort eller att ordna verksamhet också utanför sitt distrikt.

88 §

Social- och hälsovårdstjänster samt hälsoskydd

För tryggheten av befolkningens social- och hälsovård under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 4 och 5 punkten kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas att kommunen kan avstå från

- 1) iakttagandet av i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) föreskrivna frister vid ordnande av icke brådskande vård, om det är nödvändigt för ordnande av brådskande vård och om patientens hälsa inte riskeras av att tidsfristen överskrids,
- 2) bedömning av behov av socialservice i enlighet med 40 a § 2 mom. i socialvårdslagen (710/1982),
- 3) ansvaret för ordnande av dagvård enligt lagen om barndagvård (36/1973), om barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare kan ordna vården av barnen på annat sätt,
- 4) behandlingen av och beslutsfattande i fråga om anmälningar i anslutning till anmälningspliktig verksamhet enligt hälsoskyddslagen (763/1994) samt uppgifter i anslutning till utredning av bostäders hälsorisker.

12 kap.

Skötseln av statsfinanserna under undantagsförhållanden

89 §

Omedelbar tillämpning av tilläggsbudget

Under undantagsförhållanden tillämpas regeringens proposition till riksdagen med förslag till tilläggsbudget redan innan riksdagen har beslutat om tilläggsbudgeten, förutsatt att riksdagen ger sitt samtycke till detta.

90 §

Uppskjutande av utbetalning av statens utgifter

För tryggnade av statens betalningsberedskap under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan statsrådet skjuta upp utbetalningen av sådana statliga utgifter vilkas betalningstidpunkt har bestämts i lag eller förordning och vilka inte har förfallit till betalning. Utbetalningstidpunkten får skjutas fram med högst två veckor åt gången.

13 kap.

Offentlig- och privaträttsliga anställningsförhållanden

91 §

Arbetsförmedlingstvång

För tryggnade av tillgången på arbetskraft för branscher som är särskilt viktiga med tanke på försvaret, skyddandet av befolkningen, dess hälsovård eller försörjning eller försörjningsberedskapen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten får andra än i dessa branscher verksamma arbetsgivare vid anställning av nya arbetstagare endast anställa arbetssökande som anvisas av Arbetskraftsmyndigheterna (*arbetsförmedlingstvång*).

Närmare bestämmelser om branscher som är särskilt viktiga med tanke på försvaret, skyddandet av befolkningen, dess hälsovård eller försörjning eller försörjningsberedskapen utfärdas genom förordning av statsrådet.

92 §

Lönereglering

För tryggnade av prisstabilitet och den offentliga ekonomin får under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten löner som grundar sig på ett offentlig- eller privaträttsligt anställningsförhållande inte höjas mer än med ett belopp som fastställs genom förordning av statsrådet.

93 §

Avvikelser från anställningsvillkor

När tryggnandet av försvaret, befolkningens hälsovård, försörjning eller säkerhet eller landets näringsliv nödvändigt kräver en förlängning av arbetstiden eller avvikande förläggning av arbetstiden under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten är det tillåtet att tillfälligt avvika från

1) arbetstidslagens (605/1996) bestämmelser om vilotider och övertidsarbete,

2) semesterlagens (162/2005) bestämmelser om givande av semester.

I hälsovården, socialväsendet, räddningsväsendet och nödcentralernas verksamhet och i polisväsendet kan avvikelser göras från anställningsvillkoren på det sätt som avses i 1 mom. på grund av befolkningens hälsovård, försörjning eller säkerhet också under undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 och 5 punkten.

Avvikelserna från anställningsvillkoren får inte orsaka fara för säkerheten i arbetet eller arbetstagarnas hälsa. Närmare bestämmelser om gränserna för avvikelserna utfärdas genom förordning av statsrådet.

94 §

Begränsning av uppsägningsrätten

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan arbetsgivarens rätt att säga upp ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande genom förordning av statsrådet begränsas i jämförelse med vad som i 7 kap. i arbetsavtalslagen (55/2001), 8 kap. i lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003) och 27 § 1 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994) föreskrivs om grunderna för uppsägningsrätt, om en sådan begränsning behövs för tryggnad av förutsättningarna för produktion som är viktig för landets försvar, befolkningens hälsovård, försörjning eller säkerhet eller försörjningsberedskapen. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om till vilka delar uppsägningsrätten begränsas och vilka områden av produktionsverksamheten begränsningarna avser.

Om det är nödvändigt för tryggnad av produktion som avses i 1 mom., har arbetsgivaren inte rätt att säga upp ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om vilka produktionsområden ett tillfälligt undantag från uppsägningsrätten gäller. En sådan förordning kan gälla högst två månader åt gången.

För tryggnad av förutsättningarna för produktion som är viktig för landets försvar, befolkningens hälsovård, försörjning eller säkerhet eller försörjningsberedskapen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten är uppsägningstiden för en arbetstagare, tjänsteman eller kommunal tjänsteinnehavare som säger upp sitt anställningsförhållande minst en månad längre än den skulle vara enligt lag eller arbets- eller tjänstekollektivavtal, dock högst sex månader. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om uppsägningstiderna i olika uppgiftsgrupper.

Inom hälsovården, socialväsendet, räddningsväsendet och nödcentralernas verksamhet kan uppsägningsrätten begränsas enligt 1—3 mom. på grund av befolkningens nödvändiga hälso- och sjukvård, minimiförsörjning eller säkerhet

också under undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 och 5 punkten.

14 kap.

Arbetsplikt

95 §

Arbetspliktiga

Om arbetsförmedlingstvång och begränsning av uppsägningsrätten inte är tillräckliga åtgärder med tanke på försvaret, skyddet av befolkningen, dess nödvändiga hälso- och sjukvård eller minimiförsörjning eller för att säkerställa en produktion som är särskilt viktig för försörjningsberedskapen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten, är varje i Finland bosatt person som har i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland och som har fyllt 18 men inte 68 år skyldig att utföra sådant arbete som är nödvändigt för att syftet med denna lag ska kunna uppnås.

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 och 5 punkten är dessutom varje i Finland bosatt person som har i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland och som är verksam inom hälsovården, har fått utbildning inom denna sektor och har fyllt 18 men inte 68 år skyldig att utföra sådant arbete inom hälsovården som är nödvändigt för att lagens syfte ska kunna uppnås. Förordnande till sådant arbete får ges för längst två veckor åt gången. Förordnandet kan förnyas en gång.

96 §

Arbetspliktigas skyldighet att anmäla sig

En arbetspliktig ska för lämnande av uppgifter och förordnande till arbete efter inkallelse anmäla sig hos arbetskraftsmyndigheten på sin bonings- eller vistelseort.

Arbetskraftsmyndighetens inkallelse kan delges som vanlig delgivning eller som offentlig delgivning i enlighet med vad som föreskrivs i 10 kap. i förvaltningslagen (434/2003).

97 §

Arbetsförordnande

Arbetskraftsmyndigheten ger en arbetspliktig ett arbetsförordnande av vilket framgår åtminstone följande uppgifter:

- 1) den arbetspliktiges namn,
- 2) arbetsgivarens namn,
- 3) arbetsplatsens adress,
- 4) arbetsuppgiften,
- 5) vid vilken tidpunkt den arbetspliktige ska ta emot arbetspliktsarbetet.

98 §

Begränsningar i fråga om arbetsförordnanden

Ett arbetsförordnande får inte ges den som

- 1) för den tid arbetet varar inte kan avlägsna sig från sitt hem på grund av skötseln av ett barn eller en annan person som kräver fortlöpande omsorg, om vården inte kan ordnas på annat sätt,
- 2) befrias från att bli inkallad till tjänst i enlighet med 89 § i värnpliktslagen,
- 3) är i tjänst hos försvarsmakten, eller
- 4) på förhand har reserverats för befolkningskyddsuppgifter eller kompletterande polisuppgifter.

Om en person är i offentlig tjänst eller i offentligt uppdrag eller behövs i anställning hos en sådan offentlig eller privat inrättning eller ett motsvarande företag vars oavbrutna verksamhet under undantagsförhållanden är nödvändig för uppnående av denna lags syfte, får han eller hon inte förordnas i annat arbete, om inte särskilda skäl kräver det.

99 §

Omständigheter som ska beaktas när ett arbetsförordnande ges

Arbetskraftsmyndigheten får ge en arbetspliktig ett arbetsförordnande endast för sådant arbete som denne skäligen förmår utföra med beaktande av ålder, hälsotillstånd, eventuellt handikapp, familjeförhållanden, utbildning, tidigare arbetserfarenhet samt arten av det arbete som

förordnandet gäller. Om den arbetspliktige inte kan ges ett förordnande för heltidsarbete, kan han eller hon åläggas att utföra deltidarbete. Om en arbetspliktig åberopar att han eller hon av hälsoskäl inte kan utföra arbete som nämns i arbetsförordnandet, ska han eller hon lägga fram tillförlitlig utredning om sitt hälsotillstånd inom en av Arbetskraftsmyndigheten utsatt skälig tid.

För vårdnadshavaren till ett barn under sju år eller ett kroniskt eller långvarigt sjukt barn får ett arbetsförordnande utanför den pendlingsregion som avses i 1 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) ges endast om upprätthållandet av med tanke på försvaret viktig produktion med beaktande av personens särskilda utbildning eller andra därmed jämförbara orsaker nödvändigt kräver det.

100 §

Arbetspliktsförhållande

En person står i arbetspliktsförhållande, om Arbetskraftsmyndigheten enligt 97 § förordnar honom eller henne att mot vederlag utföra i 95 § avsett arbete åt arbetsgivaren under dennes ledning och övervakning.

Arbetspliktsförhållandet börjar när den arbetspliktige har anlänt till den arbetsplats som nämns i arbetsförordnandet eller, om han eller hon har förordnats i arbete på annan ort, till en föreskriven avreseplats.

Arbetspliktsförhållandet upphör när Arbetskraftsmyndigheten befriar den arbetspliktige från det arbete som nämns i arbetsförordnandet. Om den arbetspliktige har förordnats i arbete på annan ort, upphör arbetspliktsförhållandet dock först när han eller hon återvänt från arbetsorten till avrese- eller boningsorten.

101 §

Villkoren i arbetspliktsförhållande

Villkoren i ett arbetspliktsförhållande bestäms enligt det kollektivavtal som enligt lagen om kollektivavtal (436/1946) eller 2 kap. 7 § i arbetsavtalslagen binder arbetsgivaren eller en-

ligt det tjänstekollektivavtal som enligt lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/1970) eller lagen om kommunala tjänstekollektivavtal (669/1970) binder arbetsgivaren. Om ett sådant kollektivavtal inte finns, ska till den arbetspliktige betalas lön som skäligen motsvarar de uppgifter som han eller hon förordnats att utföra.

I ett arbetspliktsförhållande och i arbete som utförs på basis av det ska i övrigt i tillämpliga delar på motsvarande sätt iakttagas vad som föreskrivs eller överenskommits om arbetsavtals- och tjänsteförhållanden samt om arbete som utförs på basis av dem.

I ett arbetspliktsförhållande fortsätter det arbetsavtals- eller tjänsteförhållande utan avbrott som personen var anställd i omedelbart innan arbetsplikten aktiverades. Avbrottstiden betraktas som tid som jämställs med arbete vid beräkningen av andra sådana förmåner som bestäms på basis av arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet än lön och semester och som kräver att arbetsvillkoret uppfylls.

En arbetspliktig har rätt att efter fullgjord arbetsplikt i första hand återvända till det arbete som han eller hon hade innan arbetsplikten aktiverades. Om detta inte är möjligt, ska han eller hon erbjudas ett motsvarande arbete enligt arbetsavtalet eller tjänsteförhållandet och, om inte heller detta är möjligt, annat avtalsenligt arbete.

102 §

Arbetsgivarens upplysningsplikt

Arbetsgivaren är på begäran av Arbetskraftsmyndigheten skyldig att ge behövliga uppgifter om den arbetspliktsarbetskraft som har anställts och om användningen av den.

Arbetsgivaren ska omedelbart underrätta Arbetskraftsmyndigheten när det arbete som arbetsförordnandet avser upphör.

103 §

Arbetspliktsregistret

Arbets- och näringsministeriet inrättar under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4

och 5 punkten för verkställighet av arbetsplikten och styrning av Arbetskraften ett arbetspliktsregister för vilket Arbets- och näringsministeriet är registeransvarig. Uppgifterna i registret används och uppgifter registreras också av närings-, trafik- och miljöcentralerna samt Arbets- och näringsbyråerna. Dessa myndigheter svarar vid fullgörandet av sina egna åligganden för riktigheten hos de uppgifter som de registrerat samt för att registreringen och användningen är laglig.

Arbetspliktsregistret innehåller uppgifter om de arbetspliktiga och om arbetsgivarna. I registret införs såsom identifikationsuppgifter om den arbetspliktige namn, födelsedatum och personbeteckning samt adress och andra kontaktuppgifter. I registret kan dessutom införas uppgifter om den arbetspliktiges yrke, utbildning och sysselsättning samt försörjningsplikt, arbetsförmåga och anlitbarhet. I registret införs dessutom uppgifter om namnen på arbetsgivarna och om produktions- eller servicebranscher samt om var verksamhetsställena finns.

Arbetskraftsmyndigheten har utan hinder av vad som föreskrivs om hemlighållande av uppgifter rätt att för det i 1 mom. avsedda registret få behövliga uppgifter förutom av den registrerade också ur befolknings- och pensionsskyddsregistren och uppgifter om personer som arbetar inom medicinalvården samt hälso- och sjukvården ur de register som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården för. Arbetskraftsmyndigheten har dessutom utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter få för en ändamålsenlig verkställighet av arbetsplikten behövliga uppgifter om företags eller andra sammanslutningars betydelse för landets försvar eller för tryggandet av landets näringsliv.

Ur arbetspliktsregistret kan utan hinder av bestämmelserna om hemlighållande av uppgifter lämnas ut uppgifter om personer som avses i 95 § 2 mom. till social- och hälsovårdsministeriet och regionförvaltningsverken för planering och organisering av arbetsplikt enligt 95 § 2 mom.

Uppgifterna avförs ur arbetspliktsregistret sex månader efter det att tillämpningen av II avdelningen i denna lag har upphört. De avförda

uppgifterna arkiveras. I fråga om arkivväsendets uppgifter och om handlingar som ska arkiveras gäller vad som föreskrivs i arkivlagen (831/1994) eller bestäms eller föreskrivs med stöd av den.

15 kap.

Organisering av förvaltningen under undantagsförhållanden

104 §

Förflyttning av statliga ämbetsverk och inrättningar samt överföring av personal

För skötseln av förvaltningsuppgifter under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan statsrådet besluta att underlydande ämbetsverk eller statliga inrättningar eller af-färsverk tillfälligt ska förflyttas till annan ort.

Utan hinder av vad som bestäms i statstjänstemannalagen kan ett ministerium under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten genom sitt beslut förplikta den som är anställd hos staten att tillfälligt sköta en annan tjänst eller uppgift. Beslutet om en statsanställds övergång från ett förvaltningsområde till ett annat fattas dock av finansministeriet. Då ska finansministeriet innan beslutet om överföring fattas höra de ministerier som saken gäller.

105 §

Styrning av statens informationsförvaltning

Finansministeriet kan under undantagsförhållanden bestämma om ordnandet av statliga myndigheters informationsförvaltning, databehandling, elektroniska tjänster, telekommunikation och datasäkerhet.

Finansministeriets styrning gäller dock inte försvarsmaktens, gränsbevakningsväsendets, polisens, räddningsmyndigheternas och nödcentralernas funktionella informationssystem.

106 §

Förvaltningsmyndigheternas kommunikation under undantagsförhållanden

För tryggnad av befolkningens möjligheter att få information och för samordningen av myndighetskommunikationen under undantagsförhållanden sköts den direkta ledningen av statsförvaltningens kommunikation av statsrådets kansli. Genom förordning av statsrådet kan vid behov Statens kommunikationscentral inrättas.

Statsrådets kansli och Statens kommunikationscentral kan meddela statsförvaltningens myndigheter föreskrifter om innehållet i kommunikationen.

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan statsrådets kansli och Statens kommunikationscentral förplikta myndigheter som lyder under statsrådet samt kommunala myndigheter att i sin kommunikation publicera meddelanden med visst innehåll eller förbjuda publiceringen av meddelanden med visst innehåll.

107 §

Avgörande av behörighet

Under undantagsförhållanden avgör statsrådet på framställning av statsministern meningsskiljaktigheter mellan olika förvaltningsområden om vilken myndighet eller statlig enhet som ska handlägga ett ärende. Varje ministerium avgör meningsskiljaktigheterna inom sitt förvaltningsområde.

Statsrådet och varje ministerium inom sitt förvaltningsområde kan under undantagsförhållanden också besluta vilken myndighet under statsrådet som ska sköta ett sådant med tanke på uppnåendet av denna lags syfte viktigt ärende eller uppdrag som gäller flera än en enhets verksamhetsområde eller om vilket inte har föreskrivits särskilt.

108 §

Kommunalförvaltningen

Trots 54 § 4 mom. i kommunallagen (365/1995) kan fullmäktige sammankallas omedelbart under undantagsförhållanden. Fullmäktige är beslutfört då mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Om fullmäktige inte blir beslutfört och vägande skäl kräver omedelbara beslut, har kommunstyrelsen rätt att fatta beslut om ärenden som gäller organiseringen av kommunens förvaltning, instruktioner och förvaltningsstadga, delegering av behörighet, budget och skatter samt andra ärenden som det bestämts att fullmäktige ska besluta om.

Kommunstyrelsen ska så snart som möjligt sända de beslut som avses i 2 mom. till fullmäktige för beslut. Kommunstyrelsens beslut gäller tills fullmäktige fattat beslut i ärendet.

Det som bestäms om kommuner i denna paragraf gäller också samkommuner.

109 §

Undervisning och utbildning

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4 och 5 punkten kan undervisnings- och kulturministeriet för högst tre månader åt gången bestämma att undervisningsverksamhet och annan verksamhet som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), gymnasielagen (629/1998), lagen om Europeiska skolan i Helsingfors (1463/2007), lagen om yrkesutbildning (630/1998), lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998), lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998), yrkeshögskolelagen (351/2003) och universitetslagen (558/2009) ska avbrytas eller flyttas till annan ort, om det är nödvändigt på grund av förflyttning av befolkning eller vistelsebegränsningar eller begränsningar i rörelsefriheten eller annars för skyddande av befolkningen. Om befolkningen på ett visst område förflyttas annanstans med stöd av

121 §, kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas att förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen för de förflyttade eleverna tillfälligt ska ordnas av den kommun till vilken en elev har förflyttats, i stället för av den kommun där eleven är bosatt.

För tryggnad av nödvändig undervisning och utbildning under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4 och 5 punkten kan de skyldigheter som anordnare av verksamheten som avses i 1 mom. har att ordna undervisning och annan verksamhet samt måltids- och transportförmåner och inkvartering begränsas på det sätt som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. Dessutom kan undervisnings- och kulturministeriet utan hinder av 3 § 1 mom. i lagen om anordnande av studentexamen (672/2005) skjuta upp anordnandet av studentexamen med högst sex månader åt gången.

De verkningar som i 1 och 2 mom. avsedda åtgärder har på kostnaderna för verksamheten kan beaktas vid beviljandet av statsandelar och statsunderstöd för undervisningsväsendet så som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet.

16 kap.

Den militära försvarsberedskapen

110 §

Skyldighet att överlåta varor

För höjande eller upprätthållande av den militära försvarsberedskapen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan försvarsmakten genom sitt beslut ålägga var och en att i försvarsmaktens besittning överlåta sådana varor som är nödvändiga med tanke på inkvartering av trupper, befästningsarbeten eller tryggnad av energiförsörjningen eller andra varor som är nödvändiga med tanke på höjande och upprätthållande av försvarsberedskapen.

111 §

Skyldighet att tillhandahålla tjänster

För höjande eller upprätthållande av den militära försvarsberedskapen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan försvarsmakten genom sitt beslut ålägga företag, sammanslutningar, inrättningar, yrkesutövare och näringsidkare att tillhandahålla försvarsmakten bespisnings-, inkvarterings-, verkstads-, underhålls- och byggnadstjänster samt andra motsvarande tjänster.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid utförandet av tjänsterna utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

112 §

Skyldighet att överlåta fordon, fartyg och luftfartyg

För höjande eller upprätthållande av den militära försvarsberedskapen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan försvarsmakten genom sitt beslut ålägga

1) ägaren eller innehavaren av ett motordrivet fordon eller släpfordon att överlåta fordonet i försvarsmaktens besittning,

2) ägaren eller innehavaren av ett luftfartyg eller en luftfartygsoperatör att överlåta luftfartyget i försvarsmaktens besittning,

3) ägaren eller innehavaren av en motorbåt att överlåta motorbåten i försvarsmaktens besittning,

4) ägaren av ett fartyg eller den som hyr fartyget eller den som utövar faktisk bestämmanderätt i frågor som gäller fartygets trafik att överlåta fartyget i försvarsmaktens besittning.

113 §

Skyldighet att överlåta områden och utrymmen

För höjande eller upprätthållande av den militära försvarsberedskapen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten är varje ägare och innehavare av jord- eller vattenom-

råden, byggnader eller rum eller lagerutrymmen skyldig att överlåta dessa i försvarsmaktens eller kommunikationsministeriets besittning. Försvarsmakten fattar beslut om överlåtelse av besittningen till försvarsmakten och kommunikationsministeriet om överlåtelse av besittningen till kommunikationsministeriet. Genom förordning av statsrådet föreskrivs i vilka kommuner befogenheterna kan utövas.

Besittningen av en byggnad eller bostad som används för stadigvarande boende behöver överlåtas endast om det finns synnerligen vägande militära skäl till det.

Försvarsmakten har rätt att på de områden och i de utrymmen som avses i 1 mom. vidta sådana åtgärder som omedelbart behövs för byggande av lager, befästningsobjekt, vägar och andra försvarsanordningar och för upprätthållande av aktionsberedskapen.

114 §

Fullgörande av överlåtelseplikter

Vid försvarsmakten kan det under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten för fullgörandet av överlåtelseplikter som avses i detta kapitel tillsättas överlåtelsenämnder, om vilkas sammansättning föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av försvarsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet och beslutsfattandet vid den verkställighet som gäller överlåtelseplikter.

115 §

Begränsningar i rörelsefriheten och vistelsebegränsningar

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan försvarsministeriet, genom förordning, av militära skäl eller om det behövs för skyddande av utomstående mot faror förbjuda obehöriga att vistas och röra sig på ett visst område eller objekt eller införa begränsningar i nämnda rättigheter.

17 kap.

Befolkningsskydd och evakuering

116 §

Befolkningsskyddsplikt

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2 och 4 punkten är varje i Finland bosatt som enligt lagen om hemkommun har hemkommun i Finland och som har fyllt 18 men inte 68 år skyldig att utföra släcknings-, räddnings-, förstahjälps-, underhålls-, röjnings- och rengöringsuppgifter samt ledningsuppgifter och specialuppgifter inom befolkningsskyddsorganisationen, uppgifter vid nödcentral eller andra med dessa jämförbara uppgifter som är nödvändiga för skyddande av befolkningen.

Förordnande till befolkningsskyddsuppgifter kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 punkten utfärdas för längst två veckor åt gången och det kan förnyas en gång. När befolkningsskyddsplikten verkställs beaktas de begränsningar som avses i 99 §. På arbete som utförs enligt befolkningsskyddsplikten tillämpas 101 §. Närmare bestämmelser om fullgörandet av befolkningsskyddsplikten utfärdas genom förordning av statsrådet.

I fråga om befolkningsskyddets personregister föreskrivs särskilt.

117 §

Skyldighet att överlåta varor som behövs i räddningsväsendet

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan räddningsmyndigheten genom sitt beslut ålägga var och en att för genomförande av befolkningsskyddet överlåta räddnings-, släcknings-, röjnings- och förstahjälpsmateriel eller andra motsvarande för ombesörjandet av befolkningsskyddet nödvändiga varor till räddningsmyndigheten.

118 §

Begränsningar i rörelsefriheten och vistelsebegränsningar för skyddande av befolkningen

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4 och 5 punkten kan rätten att vistas eller röra sig på en bestämd ort eller ett bestämt område förbjudas eller begränsas tillfälligt, för högst tre månader åt gången genom förordning av statsrådet, om det är nödvändigt för att avvärja en allvarlig fara som hotar människors liv eller hälsa.

119 §

Skyldighet att överlåta områden och utrymmen som behövs för befolkningsskyddet

För genomförande av befolkningsskyddet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan räddningsmyndigheten genom sitt beslut ålägga ägaren och innehavaren av ett jord- eller vattenområde att överlåta sin fastighet med byggnader och andra rum och lager i räddningsmyndighetens besittning.

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan räddningsmyndigheten genom sitt beslut ålägga en fastighetsägare eller fastighetsinnehavare att för skyddande av befolkningen bygga och ordna tillfälliga skyddsrum.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs i vilka kommuner befogenheter enligt 1 mom. kan utövas och skyddsrum enligt 2 mom. ska byggas. Närmare bestämmelser om konstruktionen hos ett i 2 mom. avsett tillfälligt skyddsrum utfärdas genom förordning av statsrådet och om de tekniska detaljerna genom förordning av inrikesministeriet.

120 §

Specialarrangemang inom räddningsväsendet och befolkningsskyddet

I syfte att skydda befolkningen och effektivisera ledandet av befolkningsskyddet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och

2 punkten inrättar räddningsmyndigheterna och kommunerna ledningscentraler samt befolkningsskyddsformationer för släcknings-, räddnings-, förstahjälps-, underhålls-, röjnings- och rengöringsuppgifter samt för andra jämförbara uppgifter som är nödvändiga för att skydda befolkningen.

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan inrikesministeriet genom sitt beslut tillfälligt ålägga myndigheter som sköter uppgifter inom räddningsväsendet att fullgöra också andra skyldigheter och uppgifter samt genom sitt beslut ändra befäls- och subordinationsförhållandena i fråga om de räddningsmyndigheter som avses i räddningslagen (379/2011) samt de i 1 mom. avsedda ledningscentralerna och befolkningsskyddsformationerna, om det är nödvändigt för tryggnad av räddningsverksamheten.

121 §

Förflyttning av befolkning

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten ska befolkningen eller en viss del av befolkningen inom ett visst område förflytta sig annanstans, om det är nödvändigt med tanke på befolkningens säkerhet. Statsrådet avgör vilka områden och vilken del av befolkningen förflyttningen gäller. Inrikesministeriet sörjer för den allmänna ledningen av förflyttningen.

122 §

Ordning av försörjning av förflyttad befolkning

För genomförande av de arrangemang som avses i 121 § kan kommunen genom sitt beslut ålägga en enskild person, ett företag, en sammanlutning eller en inrättning att överlåta sådan egendom som är nödvändig för ordning av inkvartering, bispisning och annan försörjning av förflyttad befolkning samt rum för tillfällig inkvartering av förflyttad befolkning.

III AVDELNINGEN

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

18 kap.

Verkställighet

123 §

Samordning av prioritetsklassificering

Under undantagsförhållanden kan det genom förordning av statsrådet utfärdas samordnande bestämmelser om prioritet och skyndsamhet samt annan viktighetsklassificering i fråga om åtgärder som behövs för uppnåendet av denna lags syfte.

124 §

Myndigheternas inspektionsrätt och rätt att få information

Under undantagsförhållanden har de myndigheter som svarar för verkställigheten av denna lag rätt att förrätta inspektioner för att övervaka att denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som har meddelats med stöd av den iakttas och rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för förrättandet av inspektioner. Den som förrättar en inspektion har rätt att för inspektionen få tillträde till sådana lokaler som inte omfattas av hemfriden.

125 §

Handräckning

Polisen ska ge de myndigheter som svarar för verkställigheten av denna lag den handräckning som behövs vid verkställigheten av lagen och de bestämmelser och föreskrifter som har meddelats med stöd av den.

126 §

Skyldighet att offentliggöra meddelanden

Utgivare och utövare av programverksamhet är skyldiga att utan ersättning publicera eller sända statsrådets, ministeriernas, regionförvaltningsverkens, närings-, trafik- och miljöcentralernas, kommunstyrelsernas, polisens, de militära myndigheternas och räddningsmyndigheternas meddelanden om tillämpningen eller iakttagandet av denna lag, vilka snabbt måste nå hela befolkningen eller befolkningen inom ett visst område för att syftet med denna lag ska nås. Sådana meddelanden ska utan dröjsmål i oförändrad form publiceras i ifrågavarande periodiska publikation, nätpublikation eller program.

127 §

Begränsning av överlåtelseskyldighet i fråga om förråd

När befogenheter enligt denna lag utövas får begränsningar genom reglerings- eller överlåtelsebeslut inte utan tvingande skäl införas för den som idkar yrkesmässig trafik eller primärproducenter inom gårdsbruk i fråga om rätten att inneha bränslen och smörjmedel, för fastighetsägare eller fastighetsinnehavare i fråga om rätten att inneha bränslen för uppvärmning eller för privatpersoner eller ägaren eller innehavaren av ett skyddsrum i fråga om rätten att inneha för befolkningens försörjning nödvändiga varor som på förhand har upplagrats för att i undantagsförhållanden användas för den trafik som ägaren av lagret idkar, inom gårdsbrukets primärproduktion, för uppvärmning eller i hushållen eller för försörjningen av människor i skyddsrum.

19 kap.

Ersättningar och rättsskydd

128 §

Ersättning för överföring av äganderätt eller nyttjanderätt

Har någon med anledning av åtgärder som vidtagits med stöd av 33, 34, 44, 45, 60—63, 77 eller 78 §, 79 § 3 eller 4 mom., 83—87, 110—113, 117, 119 eller 122 § lidit skada som inte ersätts med stöd av någon annan lag, ska full ersättning för skadan betalas av statsmedel.

Om skadan med beaktande av den skadelidandes förmögenhetsförhållanden och andra omständigheter ska anses vara liten eller om stats- eller samhällsekonomiska skäl på grund av skadornas stora mängd oundgängligen kräver det, betalas skälig ersättning för skadan. När befogenheten enligt 45 § tillämpas under undantagsförhållanden som avses i 3 § 3 punkten ska dock alltid full ersättning betalas för en skada.

Bestämmelser om förfarandet vid betalning av ersättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

129 §

Ersättning för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom

Ett olycksfall i arbetet som har inträffat i en arbetsuppgift som grundar sig på ett förordnande enligt denna lag eller en yrkessjukdom som någon har ådragit sig i sådant arbete ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), om inte ersättningen blir större enligt någon annan lag eller ett avtal.

130 §

Ändringssökande

Beslut enligt denna lag som fattats av statsrådet, ett ministerium eller Finlands Bank får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Övri-

ga beslut enligt denna lag får överklagas hos förvaltningsdomstolen.

Vid ändringssökande ska i övrigt bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (586/1996) iakttas. Ett förvaltningsbeslut ska dock trots besvär iakttas genast, om inte besvärsmyndigheten föreskriver något annat.

131 §

Omprövningsbegäran angående reglering av flytande trafikbränslen

I ett beslut som polisinspektionens trafikbränsleenhet har fattat med stöd av 71 § 3 mom. får ändring inte sökas genom besvär. Sökanden kan dock skriftligen begära omprövning av beslutet. Omprövningsbegäran ska göras inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Till ett beslut i vilket omprövning får begäras ska fogas en anvisning om hur man begär omprövning. I ett beslut med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Förvaltningsdomstolens beslut i ärendet får inte överklagas genom besvär.

20 kap.

Straffbestämmelser

132 §

Hänvisning till strafflagen

Bestämmelser om straff för regleringsbrott, grovt regleringsbrott och lindrigt regleringsbrott finns i 46 kap. 1—3 § i strafflagen (39/1889).

133 §

Beredskapslagsföreseelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) underlåter att iaktta en i 91 § föreskriven skyldighet som gäller arbetsförmedlingstvång, en i 94 § föreskriven skyldighet som gäller uppsägning eller en i 101 § 1 mom. föreskriven skyldighet som gäller arbetsvillkor,

2) underlåter att fullgöra den arbetsplikt som har föreskrivits med stöd av 95 § eller den befolkningsskyddsplikt som föreskrivits med stöd av 116 § eller den skyldighet till överföring om vilken föreskrivs i 104 §,

3) underlåter att fullgöra den överlåtelseplikt som föreskrivits med stöd av 45, 63, 78, 86, 110, 112, 113, 117, 119 eller 122 § eller den skyldighet att tillhandahålla tjänster som föreskrivits med stöd av 111 §, eller

4) bryter mot ett förbud eller en begränsning som meddelats med stöd av 115 eller 118 § i fråga om rätten att vistas eller röra sig på ett visst ställe,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *beredskapslagsföreseelse* dömas till böter.

21 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

134 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs beredskapslagen (1080/1991).

135 §

Övergångsbestämmelse

Hänvisas det i annan lagstiftning till den beredskapslag som upphävs genom denna lag, ska hänvisningen anses avse denna lag.

Lag

om ändring av 2 och 30 § i lagen om försvarstillstånd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försvarstillstånd (1083/1991) 2 § 1 mom. och 30 § 1 mom., av dem 2 § 1 mom. sådant det lyder i lag 199/2000, som följer:

2 §

Försvarstillstånd införs och förlängs genom förordning som utfärdas av republikens president. I förordningen bestäms i vilka avseenden 2 och 3 kap. ska tillämpas. Det får bestämmas att dessa ska tillämpas endast till den del det är nödvändigt för att syftet med denna lag ska nås, om de befogenheter som föreskrivs i beredskapslagen (/) inte är tillräckliga.

30 §

Var och en som har fyllt 18 men inte 68 år och som är bosatt eller vistas inom ett område som avses i 23 § kan med stöd av 25 § 2 mom. åläggas att utföra tillfälligt arbete. Den som har ålagts att utföra tillfälligt arbete kan vid behov förpliktas att använda sina egna arbetsredskap.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om delegationen för social- och hälsovården under undantagsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om sammansättningen av och uppgifterna för delegationen för social- och hälsovården under undantagsförhållanden.

2 §

Delegationens uppgifter

Statsrådet kan på framställning av social- och hälsovårdsministeriet för högst fem år i sänder tillsätta en delegation för social- och hälsovården under undantagsförhållanden, som planerar och förbereder skötseln av social- och hälsovården under undantagsförhållanden samt de med beredskapen under normala förhållanden förknippade ärenden och stödåtgärder vilkas ordnande under normala förhållanden utgör grunden för förberedelser inför undantagsförhållanden.

Delegationen har rätt att för sin verksamhet få nödvändiga uppgifter av myndigheter och sammanslutningar utan hinder av vad som någon an-

nanstans i lag bestäms om sekretess eller utlämnande av uppgifter.

Närmare bestämmelser om handläggningen av ärenden i delegationen kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Delegationens sammansättning

Delegationen har en ordförande, en vice ordförande och ett behövligt antal medlemmar. Ordförande för delegationen är kanslichefen vid social- och hälsovårdsministeriet. De övriga medlemmarna ska företräda myndigheter och andra sammanslutningar som är viktiga med tanke på delegationens verksamhetsområde.

Delegationen kan tillsätta sektioner, arbetsgrupper och andra behövliga organ samt anställa behövliga sekreterare och höra sakkunniga.

4 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 13 a § i lagen om värdeandelssystemet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om värdeandelssystemet (826/1991) 13 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 484/2003, som följer:

13 a §

Förberedelser

Värdepapperscentralen ska genom tillräckligt omfattande informationssystem i Finland eller genom andra arrangemang som är tillräckliga för att verksamheten inte ska avbrytas, genom deltagande i beredskapsplanering på finans-

marknaden och förberedelser av verksamhet under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder säkerställa att uppgifterna i värdeandelsregistret kan förvaras så störningsfritt som möjligt också under undantagsförhållanden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 79 och 81 § i värnpliktslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i värnpliktslagen (1438/2007) 79 § 1 mom. och 81 § 2 mom. som följer:

79 §

Reservisters tjänstgöring vid storolyckor och i andra allvarliga situationer

Republikens president kan på framställning av statsrådet besluta att huvudstaben för en kort tid, dock högst 14 dagar, kan förordna värnpliktiga som hör till reserven till sjukvårds-, pionjär-, signal-, transport- och skyddsuppgifter samt andra motsvarande uppgifter i enlighet med den specialutbildning de har fått vid försvarsmakten och som inte inbegriper användning av militära maktmedel, om det är nödvändigt i en situation som avses i 3 § 4 och 5 punkten i beredskapslagen (/).

81 §

Bestämmelser som ska tillämpas och bemyndigande att utfärda förordning

På tjänstgöring som avses i 79 § tillämpas bestämmelserna i 54—60 och 63—66 § om anordnande av tjänstgöringen. Dessutom tillämpas vad som i 44 § 2 punkten bestäms om faderskapsledighet och i 46 § om permission på grund av tvingande personliga skäl. I fråga om de förmåner som hör till tjänstgöringen iakttas dessutom det som i 101 § i beredskapslagen bestäms om förmåner som utges till den som står i arbetspliktsförhållande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 27 och 30 § i lagen om frivilligt försvar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om frivilligt försvar (556/2007) 27 § 2 mom. och 30 § 1 mom. som följer:

27 §

Beredskapsuppgifter

— — — — —
Försvarsutbildningsföreningen fortsätter sin verksamhet under undantagsförhållanden som avses i 3 § i beredskapslagen (/).

30 §

Återkallelse av en förbindelse och av dess godkännande

Den som avgett en förbindelse som avses i 29 § 1 mom. har rätt att återkalla förbindelsen. Återkallelsen träder i kraft en månad efter meddelandet om återkallelse. En förbindelse får dock inte återkallas under undantagsförhållanden som avses i 3 § i beredskapslagen.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 13 och 23 § i lagen om Räddningsinstitutet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Räddningsinstitutet (607/2006) 13 § och 23 § 2 mom., av dem 13 § sådan den lyder i lag 472/2008, som följer:

13 §

Övrig utbildning

Räddningsinstitutet ger yrkesinriktad fortbildning som hör samman med räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten, utbildning för den ledande och specialiserade personalen inom befolkningsskyddet enligt räddningslagen (379/2011) och utbildning som främjar förberedelser enligt beredskapslagen (/). Institutet kan även ge annan utbildning som är lämplig med beaktande av dess verksamhetsområde.

23 §

Undervisningens avgiftsfrihet och studiesociala förmåner

— — — — —
För dem som deltar i utbildning som främjar förberedelser enligt 12 § i beredskapslagen är undervisningen och måltiderna samt inkvarteringen i institutets internat avgiftsfria i samband med den utbildning som sker vid Räddningsinstitutet.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 1 § i lagen om försäkringsgaranti för undantagsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försäkringsgaranti för undantagsförhållanden (408/2007) 1 § 1 mom. som följer:

1 §

Försäkringsgaranti för undantagsförhållanden

Under undantagsförhållanden enligt 3 § i beredskapslagen (/) och sådana störningar under normala förhållanden som allvarligt äventyrar befolkningens försörjning eller landets näringsliv kan statsrådet på de villkor det anger

och utan krav på motsäkerhet ställa statsgaranti för skadeförsäkring som en försäkringsanstalt beviljat (*försäkringsgaranti för undantagsförhållanden*).

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 9 december 2011